

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemam mesečno . . 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petlivrstna (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 33 v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petlivrstna po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne brantiline avstrijske št. 24.797, ugrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Naš Conrad.

Imenujejo se imena vojskovodij, slavimo moške, ki so se odlikovali kot vojskovodje, preko meja naše Avstrije posega naše navdušenje. Pozabljam pa, da imamo moža, ki tiho ter neopaženo dela, snuje, ki ženialno takorekoč na niti vodi naše vojske proti sovražniku, pozabljam, da je ta mož ustvaril našo armado tako, kakršna je, pozabljam, da je pravzaprav on tisti, čegar ženialnosti se imamo zahvaliti, da danes zmagujemo. Avstrijec je res skromen človek. Kako skromno pozabljam, da imamo moža, ki bi brez njega težko da stale naše čete pred Valono in tako globoko notri v Rusiji. Težko, da bi bilo brez ženialnega dela našega Conrada p. l. Hötzenborfa, načelnika avstrijskega generalnega štaba, mogoče zadržati laški zavratni napad. Pozabljam misliti na to, kaj bi bilo z nami, če bi bil Lah vdrl v osrčje Avstrije. Sadovi in uspehi skoro dvestoletnega bojevanja na naši strani so po večjem delu plod njegovega dela v miru in vojski. In vendar, koliko imen sliši slaviti. O Conradu molče. Ali je to nevhvaležnost, ali skromnost? Ne vemo, toda z avstrijskega stališča je to pogrešeno in slabo.

Imamo pred seboj prekrasno knjigo z naslovom »Unser Conrad« — Naš Conrad. Spisal jo je »Avstrijec« ter jo posvečuje Conradu. V posvečenju pravi pisatelj:

»Conrad, tebi posvečujemo to knjigo! Neomejeno spoštovanje do Tebe kot človeka in neomejeno občudovanje do Tebe kot vojskovodja nam nalaga to dolžnost. Naj pokaže narodom Avstro-Ogrske, katere bitke vodiš in bojuješ, Tvojo veličino, da Te bodo ravno tako spoštovali in občudovali kot mi. Če knjiga doseže ta smoter, je naše delo najlepše poplačano.«

Vidi se, ljubezen je vodila to delo, ljubezen zvestega in hvaležnega Avstrijca do zmagujočega avstrijskega vojskovodje.

In zde se nam ravno sedanjí dnevi najprimernejši, da seznanimo slovensko ljudstvo s to knjigo, da bo Slovenec še bolj kot je to storil doslej, vedel ceniti velikega Avstrijca, na katerega smo ponosni pred celim svetom: Našega Conrada.

Iz življenja.

Conrad je potomec stare moravske meščanske obitelji. Njegov ded je bil go-

spodarski svetnik v Brnu, njegov oče pa se je leta 1813. kot prostovoljec udeležil osvobodilnih vojsk proti Napoleonu ter sodeloval v bitki pri Lipskem. Ostal je v službi cesarja kot vojak ter leta 1848., ob času ogrske revolucije, kot polkovnik načeloval nekemu huzarskemu polku. Ko je nekega dne izbruhnil upor v bližini vojašnice, kjer so bili nastanjeni huzarji, ter je bila posadka alarmirana, se je polkovnikov konj pri izhodu iz vojašnice izpodtaknil ter vržl jezdeca, ki si je zlomil nogo. S tem je bila vojaška karijera Conradovega očeta končana. Tri leta pozneje je na Moravskem spoznal Barbaro, hčerko dvorne slikarja Küblerja, ki je bila precej mlajša kot on, ter jo je še l. 1851. peljal pred oltar. Imela sta dvojce otrok, sina Franca in hčerko Betko.

Mlada zakonska dvojica se je preselelila v Penzing pri Dunaju, kjer se je rodil Franc dne 11. novembra 1852.

Mlada mati se je vsa posvetila vzgoji svojega sinčka, ki se je od nje navzel resnega pojmovanja o življenju in dolžnostih, katere nalaga življenje. Po očetu pa je podedoval vesel temperament ter goreč patriotizem. Mati je ostala sinu skozi celo življenje prijateljica in zaupnica. Tudi ko je Conrad stopal do vedno večjih činov in časti, vedno je bila mati prva, ki ji je vse zaupal, s katero se je posvetoval. Kamorkoli ga je klicala dolžnost do cesarja, vedno je ostala vez teh dveh bitij trdno sklenjena. Redkokdaj je mati svojega sina tako spremljala na poti življenja kot Barbara Conrad svojega sina Franca in le redkokdaj je bila kaka mati tako deležna sreče, ki je bil deležen sin. Leta 1857. se je družina preselila na Dunaj, kjer je mladi Franc pohajal v šolo sv. Ane v notranjem mestu. Njegov domači učitelj je bil absolvirani slušatelj tehnike Ivan Pawek, ki še sedaj živi v Celovcu kot čvrst starček. Veselja žarečih oči pripoveduje sivolasi mož o svojem nekdajnem učencu. »Bilo je pravo veselje, poučevati tega dečka. Nikoli še nisem videl otroka, ki bi imel dar, tako hitro razumevali ter se tako zanimati za vsako stvar. Njemu ni bilo treba ničesar vsiliti v glavo; igraje se je učil ter si vse zapomnil enkrat za vselej. Pri tem pa je bil ljubeč in naravnost gniljivo skromen ter ubogljiv.«

Že pri sprejemni skušnji je mali Conrad očaral svoje učitelje s svojim nastopom. Enajst let star je vstopil leta 1863. v kadetno šolo v Hainburgu, kamor se je preselil tudi oče s celo družino. Po štirih letih je prestopil na Terezijansko vojaško akademijo v Dunajskem Novem mestu, iz katere je dne 1. septembra leta 1871. izšel kot poročnik. Prideljen je bil 11. lovskemu bataljonu, kjer se je pripravljaj za vstop v vojno šolo na Dunaju, v katero je vstopil jeseni leta 1874. Absolviral jo je z izvrstnim uspehom ter je bil 1. novembra 1876 kot poročnik prideljen generalnemu štabu ter kot generalštabni častnik komandiran k 6. konjeniški brigadi v Košice. Vse svoje izpite je delal z odliko. Vendar ni bilo na njem nikdar opaziti lastnosti, kakor pri drugih mladih častnikih. On ni bil nikdar »brhki« in ponosni poročnik; zanj je bila že takrat glavna naloga resno in globoko delo. Bil je navezan na pičle dohodke, ker od doma ni imel premoženja. On ni ljubil kavarn in zabavišč, kar si je prištel od mesečne plače, je izdal za knjige in revije. Že kot majhen fantič ni gledal nič na zunanost ter se mu je tudi pozneje zdelo greh, brez potrebe razdajati denar za nove elegantne uniforme. Fotografije, ki krase knjigo »Unser Conrad«, pričajo, da v Conradu res ni bilo in ni nič gizdalinskega. Pri tem pa ni tičal v sobi, ampak vedno ga je vlekel ven v naravo. Velikomestno dunajsko življenje ni imelo zanj nobene privlačnosti. »Jaz sem Penzingški Francelj,« je dejal večkrat, »ne spadam v to veliko mesto.«

Pečal se je tudi z godbo in prav posebno s slikarstvom, za katero je imel toliko veselja, da je hotel pustiti vojaško karijero ter postati slikar. Sreča za nas in celo Avstrijo, da se to ni zgodilo ter da je vendarle prevladovalo v njem veselje do vojaškega stanu.

Poleg strokovnih, znanstvenih študij ter poleg svojega slikarstva pa se je Conrad že kot mlad poročnik zanimal za važna politična vprašanja. Že kot mlademu poročniku je bila Avstrija kot velesila premalo živahno delavna in želel si je novega poleta v naši zunanji politiki. V tem oziru je Conrad kakor tudi vsak dober Avstrijec čutil, da v vodstvu naše zunanje politike ni vse prav. In prav je, če takoj

tukaj poudarimo, da je Conradova poznejša stremljenja ravno slovensko in hrvaško ljudstvo zasledovalo z nepopisnim zadovoljstvom. Mi smo na lastni koži čutili sovražništvo Avstrije ter njenega razvoja. On — vojak — je to razumel, česar v to poklicani diplomati niso hoteli razumeti.

Leta 1878. se je Conrad z nepopisnim navdušenjem udeležil kot generalštabni častnik bosenske okupacije. Leta 1879. je bil že stotnik ter si je v ozemlju Lima zaslужil vojaški zaslужni križec. Ob vstaji v Krivošiji leta 1881. je bil zopet zraven. Leta 1883. je postal generalštabni načelnik 11. pehotne divizije v Lvovu, kjer se je seznanil s svojo poznejšo soprog Vilmo. Bil je to izredno srečen zakon. Mati je medtem živela s Conradovo sestro Betko na Dunaju. Ko je Betka umrla, je Conrad vzel mater k sebi. Leta 1887. je postal major ter prišel na Dunaj. Ni mu bilo to po godu, ker on je mrzil pisalno mizo. Imel pa je tu priliko, veliko potovati ter je tako obhodel rusko-turško, bolgarsko-srbsko, nemško-francosko bojišče. Izdal je več del v tem času. Tako je na primer leta 1888. kot major napisal delo o hercegovskem Krasu v vojaškem oziru. Dalje je obdelal v posebnih knjigah taktiko, pisal o bojni vežbi pehote, vsled česar je njegovo ime zaslovelo. Leta 1888. je postal učitelj taktike na dunajski vojni šoli. Leta 1890. je postal podpolkovnik. Želel pa je vedno le ven iz pisarne k četi. To željo mu je tedanjí načelnik generalnega štaba grof Berck — četudi zelo nerad — izpolnil. Postal je poveljnik 2. bataljona 93. pešpolka v Olomucu.

Komaj 40 let star, je postal Conrad polkovnik v generalnem štabu ter l. 1895. poveljnik 1. pešpolka. Tu je že pričel udeleževati svoje nove ideje. Njegova zasluga je bila tedaj, da smo dobili nov vežbovnik (Exerzierreglement), ki se deloma naslanja na Conradove nauke, položene v knjigi »Die Gefechtsausbildung der Infanterie«. Le malo jih je, ki bi vedeli, da so se Japonci od Avstrijca Conrada učili — kajli ta Conradova knjiga je postala podlaga vojaški izobrazbi japonske pehote, ki je pozneje s svojimi zmagami nad Rusi presenetila celi svet.

Bil je ljubeznjiv in naklonjen predstoj-

LISTEK.

Odlomki iz dnevnika.

Kitara.

Moj prijatelj, ki je poročnik pri neki avtomobilski koloni, me je povabil, da se peljem z njim v L. Povabilo sem sprejel z veseljem prvič radi lepega izleta samega, drugič pa vsled tega, ker sem upal, da se sestanim tam z nekaterimi našimi fanti. Ob 6. uri zvečer se je pripeljal prijatelj pred mojo pisarno in vsedla sva se v avtomobil. Vozil je mlad korporal, ki je vzbujal mojo pozornost s tem, da je bila njegova dresa nenavadno elegantno prikrojena, na roki pa se mu je bliščal dragocen prstan. Avtomobil je tekel pod spretnim njegovim vodstvom kot bi ga vrag podil. Trenске kolone, čete vojakov in vse drugo, kar se je pomikalo po široki cesti, je frčalo komaj vidno pred našimi očmi. Pot je bila preračunjena na 30 minut, toda že po 20. so se jele kazati pred nami hiše v L.

»Kaj počnemo nočoj?« sem vprašal prijatelja.

»Boš že videl,« mi je odgovoril in se hudomušno nasmehnil.

Medtem smo že vozili skozi L. in venkaj po širokem drevoredu, katerega mogočni divji kostanji so kazali prvo zelenje. Avtomobil je ustavil pred elegantno vilo. Še predno sem mogel tovariša vprašati, kaj to pomeni, sem bil do molka presenečen nad sledečim prizorom.

Na terasi pred vilo je stala mlada, ele-

gantna dama, poleg nje pa punčika kot angelček.

»Papá, papá!«

Punčika je hitela k najinemu šoferju in mu nudila obe ročici v objem. Dvignil jo je k sebi in pristrčno poljubil. Nato je storil isti mladi dami — svoji ženi.

Najin nocojsni šofer je bil korporal — milijonar. Eden največjih posestnikov v L. Avtomobil, v katerem sem se vozil, je bil njegova last. Moj prijatelj-poročnik — mlad Rumunec — pa je točasní njegov komandant pri avtomobilni koloni. Šele po pristrčnem pozdravu med šoferjem-korporalom in njegovo ženo in hčerko, sem našel priliko, da sem se tej gospodi predstavil. Moj prijatelj se je smejal. Bil je že znan v hiši in domač.

Da je nocoj v tej hiši nekaj posebnega, sem slutil takoj, ko smo stopili v elegantno obednico, kjer je bilo cvetja v vazah, da nas je opojni duh omamljal. Bila je povabljena večja družba, ki je obstojala iz samih gospodov v uniformi. Med to družbo je sedel tudi mlad kurat, fant tako lep, da sem malo takih videl. In vesel in šumeč kot vino na mizi. Če se je smejal, se je pokazala vrsta zob, belih kot naši snežniki; oči pa so mu bile kot to južno-tirolsko nebo sedaj spomladi.

Razpoloženje je prehajalo v razposajenost. Vesel večer.

Enkrat sem opazil, da se je obrnila mlada gospodinja do kurata in ga zaprosila:

»Kitara.«

To je bila kitaral! Na nji je viselo trakov, da že ni bilo več prostora za še enega.

V najrazličnejših barvah in z napisi v najrazličnejših jezikih. In kako je ta človek igral in pel! Kako je pel!

Vino je šumelo, duh cvetja je omamljal, pesem pa je osvajala srca...

»Und jetzt, Herr Kurat, noch: Wenn die Soldaten durch die Stadt marschieren...« je zaprosila mlada žena.

»Wenn die Soldaten...«

Vsa družba je pela.

Po čaju so nekateri gospodje pričeli tarokitirati, drugi so šli v salon ali na verando. Jaz sem stopil h gospodu kuratu in si hotel ogledati njegovo kitaro natančneje. Trakovi z napisi so me zanimali. Bili so spomini s potov, katere je napravil kurat po Galiciji, Besarabiji, ob Soči do južno-tirolske meje. Vsak je nosil napis v spomin; mnogi teh napisov so bili dragoceno vezani od nežnih rok. Med temi trakovi pa je visel tudi venec samih zamaškov šampanjskih steklenic. Tudi to je bil spomin na veselo družbo, kot je bila nocojsnja. Vsak zamašek je imel napisan datum dne.

Obednica je bila skoraj prazna. Jaz sem še ogledoval slike, ki so visele na steni; nekatere so bili dragoceni originali. Potem pa je postalo tudi meni soparno in zato sem šel ven na teraso. Bila je lepa pomladanska noč, kakršne so pri nas pozno v maju, tu pa že v aprilu. Pod palmami v kotu terase je nekaj zašumelo in videl sem, da je stopila v tem trenutku hišna gospa iz terase na vrtno stezo ter zavila mimo vogla vile. Iz sence, od palm sem pa je stopil mladi kurat. Zdi se mi, da ni opazil. Obstal je sredi terase. Luč iz obednice mu je padala ravno na obraz, tako da sem

ga mogel natančno opazovati. In videl sem. Videl sem, da so bile njegove lepe oči polne solza. Tistih hipnih solza, ki ostanejo do nekaterih nerazlite...

Ko je odšel v obednico, sem stopil jaz na vrt. Takrat sem se spomnil na neko sliko ruskega pisatelja Čehova, v kateri popisuje ruskega semenišnika, ki je prišel na velikonočne počitnice in hodi veliki pektek zvečer po polju in solze mu teko po licu. Čeprav velika razlika, vendar me ta slika tisto noč dolgo ni zapustila.

Drugo jutro smo zgodaj zajutrkovali, ker se nam je mudilo nazaj. Med zajutrkovanjem, pri katerem je nalivala kavo mlada gospa, so nas iznenadili naenkrat zvoki godbe.

Gospodar-korporal nam je pojasnil, njegova žena je obhajala rojstni dan in štacijski poveljnik ji je poslal v pozdrav godbo.

Čestitali smo in se hiteli poslavljati, ker ura je kazala, da moramo... In odpeljali smo se. Moj prijatelj je bil židane volje, od prejšnjega večera mu je ostala v spominu: Wenn die Soldaten durch die Stadt marschieren...

Se ko je poljubil milostljivi roko v slovo, je tiho pel ta napev.

Sofer-korporal je vozil hitro in sigurno, kmalu smo bili doma in hitro zopet vsak na svojem mestu.

Samo jaz sem tisti dan še zmerom mislil na mlado gospo, kurata in njegovo kitaro in zalotil sem se, da sem tudi jaz poizkušal: »Wenn die Soldaten...« P.

nik častnikom in moštvo. Zahteval je veliko, a njegova dobrohotnost ga je vojaštvu tako priljubila, da je vse še tako velike napore z lahkoto premagalo — zaradi svojega poveljnika.

Conrad prvič med Slovenci. Brigadir v Trstu.

Dne 1. maja 1899. je postal Conrad generalmajor ter bil imenovan za poveljnika 55. pehotne brigade v Trstu. Naravnost izborne popisuje knjiga »Unser Conrad« njegovo delovanje v novem delokrogu. Vendar se hočemo pri tem odstavku nekoliko dalje pomuditi, ker se je prav v tem času naše ljudstvo seznanilo s Conradom. Pod njegovim poveljstvom sta bila domača pešpolka št. 87. in 97. Celjski pešpolk, tedaj nameščen v Pulju, obstoji po ogromni večini iz Slovencev, tržaški 97. pešpolk pa deloma iz Slovencev in Hrvatov, deloma iz Lahov. Večji del njegove brigade so tedaj tvorili Slovenci, medtem ko je ostali del bil sestavljen iz Hrvatov, Nemcev in Lahov. Toda tudi iz tega krdele, ki so ga sestavljale te tako različne si narodnosti, je napravil Conrad elitno četo. Ker ima naravnost čudovit dar jezika, je lahko z vsakim posameznim moštem občeval v njegovem materinem jeziku. Pred vsem pa se je Conrad kakor polkovnik tako tudi kot generalmajor zanimal za vojaško izobrazbo vsakega posameznega vojaka. On ni bil eden generalov, ki bi se pokazal moštvo le pri paradi, njegova so poznali vojaki že od prvega dne dalje. In kako so ga vzljubili takoj vrli naši vojaki. Saj je imel za vsakega prijazno in bodrečo besedo ter očetovsko srce. Če je na vajah bil lačen vojak, je bil Conrad tudi, ničesar si ni privoščil. To je dobro opazilo bistro oko preprostega kmečkega fanta. In to mu je bilo več vredno kot vsa pohvala. »Naš general je vojak, kakor mi vsi,« je govorilo moštvo med seboj. Zato pa mu je vse slepo sledilo. In četudi je večkrat zahteval česa, kar se je zdelo preko človeških sil, vojaki so izvršili vse iz ljubezni ter vojaškega spoštovanja do Conrada.

Conrad je zahteval od svojih častnikov, da govore z moštvom v materinem jeziku. Tudi to je tedaj močeno vplivalo na disciplino in vojaško izobrazbo. Častniki so bili priljubljeni. Moštvo je imelo tako železno dobro voljo ter spoštovanje do svojih neposrednih predstojnikov.

A Conrad ni bil priljubljen in spoštovan le pri častnikih in moštvo. Povsod, kamor je prišel, v tržaški okolici, Gorici, na Tolminskem, Kranjskem, povsod mu je prebivalstvo prirejalo ovacije. 18. avgust leta 1903. v Kamniku je gotovo ostal v spominu vsem, ki so bili tedaj tam navzoči. — Ko je Conrad kmalu potem, ko je postal načelnik generalnega štaba, došel na Tolminsko, so ga množice slovenskega ljudstva viharno pozdravljale povsod koder ga je vodila pot ob Soči začeni od Cerkna dalje. Da! Brez pretiravanja rečemo: Že tedaj je naše ljudstvo, smo mi udani Slovenci vedeli, kaj pride in naše oko se je oziralo na Conrada kot na drugega Radeckega. Že tedaj je duša slovenskega ljudstva čutila, da je Conrad tisti poklicani in izvoljeni mož, ki bo kot nekaj Radecki obračunal s smrtnim sovragom Habsburga ter Slovencev in Hrvatov. In Conrad je cenil dinastično mišljenje slovenskega ljudstva; spoznal in razumel je zvesto slovensko ljudsko dušo.

Conrad je pa na drugi strani dobro poznal tudi tržaško, primorsko ter tirolsko laško irredento. Prilike je v Trstu dovolj imel, da je spoznal, kam meri to gibanje. Spoznal pa je tudi, da slovensko-hrvaško ljudstvo tvori tu nepremakljiv zid proti italijanskim aspiracijam. — Da je on pravi mož za Trst, je pokazal l. 1902. o priliki februarskega štrajka 800 Lloydovih kurjačev, ki so zahtevali od Lloydove direkcije izboljšanje svojih razmer. Kurjači bi bili morda na miren način prišli do svojih zahtev, da se niso vmes vtaknili temni elementi, pred vsem irredentisti, ki so težko zaželeno priliko porabili v svoje izdajalske svrhe. Kdo pač ve ob takih prilikah, kako se je stvar vršila? Druhal, nahujšana po raznih hujskačih ter od njih podkurjena, je pričela na vojaštvo metati kamenje. Vojaštvo je rabilo orožje: 8 mrtvih in 25 ranjenih. Bilo je to 14. februarja 1902. Kdo se je sedaj še brigal za onih 800 ubogih kurjačev. Anarhija in irredenta se je pripravljal na boj. Laški listi iz onih dni nam jasno povedo lahko še danes, za kaj se je tedaj šlo in kako je država Conradu lahko hvaležna, da je pravočasno in krepko zgrabil.

Dne 15. februarja je prišlo do novih, še večjih izgrediv. Druhal je divjala po cestah, podirala kandelabre ter zažigala izpuhnevalnice plin. Začeli so napadati hiše, ki niso hotele razobesiti žalnih zastav; že so plenili trgovine — tu je vojaštvo zopet streljalo. Istočasno pa je Conrad, ki je bil obenem vojaški štacijski poveljnik v Trstu, dosegel pri civilnih oblasteh, da se je odredilo nad Trstom izjemno stanje ter zagrozil preki sod. To je pomagalo. Drugi dan so se kurjači pogodili z Lloydovo direkcijo, ki je seveda morala odnehati. Zagroženi

preki sod pa je pokvaril irredentistovskim hujskačem njih veselje. Kajti, da so vsled Conradove energije bili tepeni irredentovci, to je vedel ves Trst. Zato pa so mu pošiljali na stotine grozilnih pisem, ki jih je pometal mirnodušno v koš. Na drugi strani pa je lojalno tržaško prebivalstvo bilo Conradu hvaležno. To velja v polni meri tudi za primorske Slovence, ki so vendar enkrat videli, da irredenta v Avstriji ni še vsemogočna. Močno roko ter pravično odločnost Conradovo smo pozdravljali tudi Slovenci. Saj takega moža v Trstu dotlej nihče ni bil vajen. Nam je bil zaželen mož teh lastnosti.

V tem času, ravno ko so dozorevali v Conradu tudi njegovi politični načrti, je postal predmet občudovanja svojih vojaških zmognosti. Tedaj že se je odločalo, da postane Conrad voditelj avstrijske armade.

Že l. 1899 je o priliki velikih manevrov na Koroškem tudi kot poveljnik čet, obrnil nase pozornost merodajnih faktorjev, ki so ga doslej poznali kot učitelja in organizatorja. Vse se je čudilo, kaj je ta mladi tržaški brigadir zmož s svojo pehoto, ko njenico in topništvo. Prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki je Conrada poznal in cenil že kot bataljonskega poveljnika, ga je pri tej priliki odlikoval na markanten način. Ves svet je od teh manevrov dalje vedel, kako zelo ceni avstrijski prestolonaslednik generalnega majorja pl. Conrada. Več ko enkrat se je nadvojvoda razgovarjal s Conradom o svojih načrtih ter s tem Conradu takorekoč razodel, da bo on pri izvršitvi teh načrtov določen sodelovati.

Tri leta pozneje se je Conrad s svojo brigado udeležil pomorskih in izkrcevalnih vaj pri Pulju, ki jim je zopet prisostvoval nadvojvoda Franc Ferdinand. Njegova dva polka sta bila na 4 Lloydovih parnikih pripeljana do zaliva Porto Cuje ter tam izkrčana. Ta težavni manever se je izvršil urno, naglo in brez razburjenja, k čemur so v prvi vrsti pripomogla jasna in smotrna Conradova povelja. Saj je znano, da celo gospodje z generalskimi znaki začutili v sebi neke vrste maneversko nervoznost, če je pri vajah navzoč tako visok vojaški predstojnik kakor je nadvojvoda prestolonaslednik. Conrad pa ni poznal te lastnosti, kakor je ne pozna sedaj v resnični krvavi vojski. Njegova povelja so bila hitro dana in ravno tako hitro izvršena. In nadvojvoda Franc Ferdinand, ki je bil strog kritik, je stal poleg ter hvalil od začetka do konca. Tedaj najbrž je nadvojvodi konečno dozorela misel: To je mož, ki ga rabim jaz in armada.

Načelnik generalnega štaba.

L. 1903 je zapustil Conrad naše kraje, da jih vidi zopet kot načelnik generalnega štaba, kot dejanski načelnik avstrijske vojske. Istega leta namreč je postal Conrad podmaršal ter bil prestavljen na Tirolsko kot poveljnik 8. pehotne divizije v Inomostu, kjer je bil tedaj nadvojvoda Evgen korni poveljnik. — Conrad je tudi tu nadaljeval svoje reformatično delo. Pred vsem je tu on kazal topništvo nova pota. Iznajšel je nova sredstva in pota za transport topov v visokem gorovju. On je bil mož, ki vojakov ni pustil plezati 3000 m visoko, sam pa je ostal lepo dol; nasprotno: on — mož čez 50 let star — je bil vedno prvi na vrhu, najsi je bila pot še tako strma in težka. Tako je on vzgajal vojake. Očitati so Conradu, da njegov novi sistem polaga premalo važnosti na »strumnost«. Seveda, Conrad res ni maral in ne mara za tisto strumnost, ki jo je videti pri defilacijah, po mestih in šetališčih. Conrad ne vzgaja vojakov za parado, ampak za življenje, za tisti slučaj, ki se imenuje vojska. Odpravil je pozneje, ko je postal načelnik generalnega štaba dotedanji način vojaških vaj z demarkacijskimi črtami. Korak k temu je pa napravil že kot podmaršal v Inomostu, ko je na nekih vajah dejansko dokazal nesmiselnost tega načina. In kako je Conrad poveljeval? Častnik, ki ga pozna, pravi o njem: To je mož, ki mu ni treba premišljevat. — Kakor bi bral iz koncepta, tako diktira povelja na pamet. Edini pripomoček mu je zemljevid. Ko je treba presoditi položaj, ve takoj, koliko časa bo treba, da se izpelje to ali ono. Njegov čudoviti spomin je njegov edini pomočnik. On ne čina s sklepom. Celo situacijo ima pred svojimi duševnimi očmi in vsako novo poročilo si vtisne takoj v to sliko. Ni čuda, da je pri cesarskih manevrih l. 1915 na Tirolskem vodil svojo armado tako, da je bilo vse osupnjeno.

Conrad pa je na Tirolskem, kakor prej na Primorskem vedno bolj spoznaval glavnega dednega sovražnika monarhije. Vedel je, da bo ta naš zaveznik, ko postane dovolj močan, planil na nas. Videl je irredento na Primorskem in Tirolskem, ki je zastrupljala deželo. Edina izdatna pomoč bi bila: streti kači glavo. Toda to ni bilo v Conradovi moči. Zato je storil, kar je mogel, študiral je mejo do zadnjega kamenčka, delal načrte za brambo ter utrdbe in jih pošiljal s svojimi predlogi in svarili na višje mesto. In te načrte divizionarja Conrada je izvedel načelnik generalnega štaba Conrad.

Na predlog prestolonaslednika Franca Ferdinanda je cesar 18. novembra 1906.

imenoval Conrada za načelnika generalnega štaba. Conrad je postal načelnik armade ter je tako stopil na pozorišče svetovne zgodovine.

Glavni njegov življenjski smoter je bil: Velika, močna Avstrija.

Svaril je pred Italijo. Izrečno je poudarjal, da nas bo Italija vkljub zavezništvu izdala ter stopila na stran naših sovražnikov. On je namreč vedno računal z dejstvom, da se bomo imeli boriti saj na dve strani. Conrad ni hujskal na vojno. Ampak kot zvest Avstrijec je čisto pravilno računal in dokazoval. Pa Conrad je bil le vojak in ni imel odločevati v diplomaciji. Diplomati niso poslušali besed vojaka Conrada, ki je l. 1911 odstopil s svojega mesta, ker ni hotel biti odgovoren za usodne pogreške, ki so jih diplomati zakrivil nad njemu čez vse ljubo Avstrijo.

Ohranil pa si je naklonjenost cesarja ter nadvojvode prestolonaslednika. Ko so nastopili oblačni decemberski dnevi leta 1912, ko je Srbija iznova izzivala naše cesarstvo, tedaj je nadvojvoda prestolonaslednik poklical v Belvedere generala Conrada. »Njegovo Veličanstvo Vas hoče zopet imenovati za načelnika generalnega štaba.« Leta 1911 je Conrad moral iti, leta 1912 pa ga že kličejo nazaj. Kako zadoščene zanj! Conrad je sprejel v posebni avdienci od cesarja osebno zopet načelnstvo generalnega štaba.

Conrad je zopet stal na čelu armade. Tam na mejah je stala naša vojska. Njegovo ime je delalo čuda. Vojska je vriskala. Sovražnik je osupnil in odnehal. Z odločnostjo je bil rešen mir, dokler ni po sarajevskem umoru 28. junija l. 1914 nenadoma zaplamtela vojska po celi Evropi. Izpolnile so se tedaj napovedi Conradove, ki je bil sedaj poklican, da vodi usodo naših vojska ter z njo usodo naše skupne domovine.

Njegovo delo v miru in vojski.

Delo za armado Conradu ni bilo lahko. Politični prepriči to in onstran Litve, nasprotstva med to in ono polovico, nagodbena pogajanja, podobna kravjim kupčijam, nikjer smisla za skupnost. Ogrska vlada dosledno na enostransko mažarskem stališču, avstrijska vlada šibka in brez moči. V teh razmerah je moral Conrad reorganizirati armado. Največ smisla za potrebe države je še imelo ljudstvo, ki je ostalo zvesto cesarju in cesarski dinastiji. In armada je stala zvesto za njim, najzvestejšim cesarjevim služabnikom.

V teh razmerah je dosegel Conrad novi b r a m b n j z a k o n, brez katerega bi bila naša država v tej vojski najbrže grozovito trpela. Zahteval ga je in s svojo žilavostjo dosegel, ker je vedel, da dogodki, ki so prišli, pridejo. Vse to čudovito izpopolnjevanje naše armade tekem te vojske je sad Conradovega dela pred vojsko.

Conrad se je trudil za v o j a š k e ž e l e z n i c e, ker je vedel, kolike važnosti so ravno železnice za srečno vojsko. Pri d a l m a t i n s k i h i n b o s a n s k i h ž e l e z n i c a h, ki so izredne vojaške važnosti, je zopet natelet na odpor ogrske vlade, ki se je zarila v ozkosrčno mažarsko stališče, češ da bi nove železnice škodovale mažarskim.

Preosnoval je v o j n o š o l o z a č a s t n i k e n a D u n a j u ter jo postavil bolj na praktično podlago. Generalštabi častniki so morali saj nekaj časa služiti pri četi.

In sedaj dvojje njegovih glavnih zaslug!

Rekli smo, da je Conrad že od početka videl v Italiji našega sovražnika, ki nas prej ali slej gotovo napade. Conrad je dosegel, da mu je bilo konečno omogočeno graditi obmejne brambene utrdbe proti Italiji. Bog ve, kaj bi se bilo že z nami zgodilo, da Conrad ni še pravočasno izdelal utrdb ter pripravil vse za brambo. Rodili pa so se ti načrti že takorekoč tedaj, ko je Conrad bival še na Primorskem in Tirolskem.

Toda tudi Lah so utrjevali svojo mejo. Imeli so na razpolago več sredstev kot Conrad. Njih utrdbe so še boljše in modernejše. Conrad je uvidel, da z dosedanjim topništvom teh utrdb ni mogoče premagati. Na tistem si je dal od vojaškotehniškega urada ter od Škode izdelati 30,5 cm možnarje. Izkušnje sedanje vojske so dokazale, da so naši 30,5 cm topovi najboljši kar jih je kedaj bilo. Izvršili so čuda v tej vojski. Skupni vojni načrt je zahteval, da gredo naši možnarji pomagat Nemcem v Belgijo, kjer so porušili trdnjave Namur, Antwerpen, Longwy, Maubeuge ter tako proslavili avstrijsko ime. »Pri Conradu naj se Nemci zahvalijo,« pravi dobesedno pisec knjige »Unser Conrad«. — Ti topovi so pozneje izvojevali slavno zmago pri Dunaju. Brez Conradovega dela v miru bi naša država svoj boj za obstanek morala bojevati čisto drugače. Če danes Avstrija zmaguje, se ima po večini zahvaliti ne le vojskovodji Conradu, ampak tudi Conradu-organizatorju.

Kako naj, četudi na kratko, označimo način Conradovega vojskovanja v tej vojski? Debela knjiga bo govorila o tem, ko bo mogoče o tem pisati na podlagi dogodkov ter arhivov. Le kratek obris naj tu sledi. Ni nam sicer znan načrt, ki sta ga

napravila naš Conrad ter nemški Moltke. Iz znanih dejstev pa lahko sklepamo, da je bila naša naloga vezati vso ogromno rusko armado ter tako preprečiti vpad ruskih sil na Nemško. Nemci naj bi medtem obračunali s Francozi in potem bi se mi in Nemci skupno vrgli na Ruse. Naša armada je štela 750.000 pušk, ali 37 pehotnih ter 11 konjeniških divizij proti 110 ruskim pehotnim ter 50 konjeniškim divizijam. Ogromna ruska premoč se kaže tu, posebno, če pomislimo, da ruska divizija šteje 16, naša pa le 12 do 13 bataljonov. Na eno našo havbično baterijo so prišle 4 ruske. Ozkosrčno domačo politiko so morali plačati naši sinovi s svojo krvjo. A Conrad ni obupal. In hvalo smo dolžni presvitlemu cesarju, ki je za generalissima naše vojske postavil nadvojvodo Friderika, ki je popolnoma umeval Conradove odredbe tudi v najtežjih časih. Mirnodušno je Conrad pustil Rusom Lvov, prepustil Przemysl obleganju, sam pa se je umaknil nazaj, da se združi z Nemci ob Nidi. Sedaj se je zopet pričel napad. Toda na zapadu se dogodki niso razvijali tako, kakor se je pričakovalo. Francozi so bili močnejši nego so se nadejali Nemci. Poleg tega so jih podpirali še Angleži. Conrad je ostal zopet sam, le Hindenburgove čete so mu iz Prusije došle na pomoč na levo krilo. In šlo je. Dne 9. oktobra je bil Przemysl zopet osvobojen, naše čete so stale ob Sanu in Visli. Conrad je računal s tem, da se bodo Rusi branili ob Sanu. In res. Tu so se vršili krvavi boji. Uspešno so se borile naše čete, toda Rusi so na Poljskem napadli z ogromno silo Hindenburga v bok. Naši so stali sicer še pod Ivangorodom, a umakniti se je bilo zopet treba, sicer bi bili Rusi od Varšave in Visle raztrgali našo fronto ter ločili nas od Nemcev. Uspeh te naše druge ofenzive je bil, da Rusi niso mogli ob pravem času začeti svoje obečane ofenzive proti Berlinu. Ista se je začela šele en mesec kasneje. Sedaj so začeli zopet prodirati Rusi in zdlo se je, da udro na Nemško. Avstrijec je rad skromen, prav posebno velja to o Conradu. Toda greh bi bil, če molčimo o zaslugah našega Conrada ter naše armade v onih časih. Svet je tedaj bil prepričan, da bo strta nemška armada in da bodo Rusi kmalu, kmalu v Berlinu. Bilo je to novembra l. 1914. Hindenburg bi se ne bil mogel upirati ter braniti s svojimi maloštevilnimi zbori cele pruske in šlezijske mreje. Rusi v Berlinu — vojska izgubljena. Conrad pa je vedel, da bi bila izgubljena tudi za nas. Ni se obojavljalo. Vzel je celo drugo armado iz južne Galicije ter jo vrgel na šlezijsko mejo, da tako zamaši vrzel. Težko je bilo to. Ravno smo osvobodili Przemysl, mislili že na osvoboditev Lvova, pa pride zmagujoči vojski povelje: n a z a j! Ljudstvo doma je menilo, da se mora sramovati, ko se naša armada vedno umika. In to razpoloženje je vladalo ravno v času, ko je naš vojskovodja dovršil največje delo požrtvovalnosti radi konečnega skupnega smotra. In v sovražnih deželah so nas zasmehovali, ravno ko smo izvršili žrtev, ki nam je zagotavljala konečno zmago! — Dogodki so Conradu kmalu dali prav. Sledila je naša zmaga pri Limanovi, za katero smo se borili od 28. novembra do 12. decembra ter nemška pri Lodzu. Šlezija in Poznanjska je bila rešena. Rusi so se umaknili na Pilico, Bzuro, Nido ter Dunajec. Tu je vladal mir, a v Karpatih je vršal zimski boj, strašen boj. Najhujše so Rusi napadali Borojeviča pri Dukli. Tu je bila najnevarnejša točka fronte. Borojevič je udaril ob času bitke pri Limanovi na Ruse ter prodr skorjo do Przemysla. V zadnjem trenutku se je Rusom posrečilo zbrati močne čete in Borojevič se je umaknil. Rusi so tedaj napadali, napadali do srede januarja, dokler niso opešali. Tedaj je udaril Conrad ter vrgel Ruse iz Černovic, iz Karpatov. Le v Dukli so se obdržali. Sedaj so napadali Rusi. Za Duklo se je šlo. Od Dukle je bila tedaj odvisna usoda naša. In Borojevič je vztrajal junaško. Bili so to težki dnevi karpatskih bojev. Rusom je pričelo primanjkovati municije, pol milijona Rusov je obležalo v Karpatih. Tedaj je prišel Conradov čas.

Bistri Conradov poveljniški vid je takoj opazil šibkost sovražnikovega boka. Od vseh strani so došle razpoložljive čete in Nemčija je dala na razpolago Mackenseno armado. S tem so nam Nemci plačali našo pomoč. Do zadnje najmanjše podrobnosti je Conrad izdelal načrt in ga pripravil. Rusi so pričakovali napada od juga. Zato je morala armada Pflanzlerjeva živahno napadati, da obrne pozornost od zapada. Rusi so res šli v past. Hitro so poslali svoje rezerve, ki so jih imeli med Lvovom in Przemyslom, na navidez ogroženo bukovinsko fronto. In prav v tem času pa so marširali pred Gorlicami čisto na tistem nemški zbori. 1500 topov je čakalo. Conrad je še enkrat prevozil celo fronto za napad določenih armad nadvojvode Jožefa Ferdinanda in Mackensena — dogovoril se z voditelji o zadnjih podrobnostih in potem —

Potem so v jutro 2. maja udarile avstrijske in nemške divizije ramo ob ramo nad popolnoma presenečenega sovražnika.

Njegovo delo v miru in njegovo delo v vojski je ovenčala zmagovita bitka pri Gor-

licah in Tarnovu. — Tako zaključuje knjiga »Unser Conrad.«

Ni pa zaključena še vojska, ni še izpolnjena naloga Conradova. Kako se mi Slovenci, posebno te zadnje dni zaupanjem oziramo tja proti jugozapadu, kjer pojo topovi v svojem peklenskem koncertu. Zdi se nam, da čutimo med seboj vedno bolj duh junaka Radeckega, ki je vzbujal v naših junakih toliko zaupanje, da se poje in se bo pela narodna pesem o Radeckem, dokler bo Slovenec pel svoje narodne pesmi:

Radecki je en prav' gospod,
on bo premagal zmir povsod.
Le zahvalimo vsi Boga,
Ker nam še Bog Radecka da!

Radeckijevo ime je spojeno z vojsko »tam za laškimi gričmi«. Hvaležnost slovenskega srca do rešitelja avstrijske in slovenske domovine se kaže v teh kiticah naše narodne pesmi. Tudi Conradova važna življenjska naloga je takorekoč bila: pripraviti Avstrijo za boj proti laški nevarnosti. In zato se prav posebno še vsak Slovenec z največjim zaupanjem zaveda, da naš Conrad, ki ga s ponosom nazivljamo svojega, izvrši do konca svoje delo, ki je je pripravljaval v miru ter da ne bo pustil, da bi nad avstrijskimi slovenskimi zemljami kedaj gospodaril Lah-izdajalec! Conrad, mož velikega duha, po volji enak Radeckemu, bodi Radeckega naslednik! V spominu in srcih zvestih Slovencev ostaneš zapisan za vedno. Naše želje in prošnje Te spremljajo! Zvezda očeta Radeckega naj Te vodi, naš Conrad!

Iz labora naših bojevnikov.

1. Sv. Jurij in Marko v našem bataljonu.

V pojasnilo nevojakom bodi povedano, da je v vojskem času bataljon temeljna enota, zlasti se pri planinski vojski, v kakršni smo mi. Bataljonu je odkazan gotov odsek. 5 do 7 bataljonov tvori 1 brigado, 2 brigadi 1 divizijo, 2 diviziji 1 kor (zbor), 2 do 3 zbora 1 armada (n. pr. V. A.).

Naš bataljon je dobil povelje za odhod popolnoči. Sv. Jurij je danes, torej se spodobi, da se selimo kot nestanovitni služabniki, ki ljubimo danes tu, jutri tam, smo dejali. Luč in kajenje strogo prepovedano; kajti naš marš je šel mimo cevij in v obsegu sovražnih topov. Sovražni žarometi so do popolnoči pridno oblegovali nebo in vrhove, ki so nas krili; zato je tesna skrb tlačila srce pri misli na nevarnost, in pri pogledu na toliko bojniki-ovčev. Pač nisem bil edini z molkom med prsti. Po par urah, v katerih se ni nobenemu dremalo, nas brez vsake nesreče vzame v varstvo zopet gora, po katere vzhodnem pobočju se je vila strma pot visoko v naše postojanke.

Taljan je k sreči zaspan! Pač nobena procesija sv. Marka ni bila tako zgodnja in dolga, in molčeca in nevarna, in morda s srcem in mislimi tako blizu Gospoda vojnih trum.

2. Doma in na vojski.

Povsod je silno stokanja in tožb, kako je hudo, kaka draginja, posebno kjer ni polnih loncev, kot pred vojsko. Skrb za aprovizacijo nosijo največ naši župani z delavnimi odborniki in duhovniki. Noben župan ne bo pozabil do smrti, da je županil za časa vojske. Kot plačilo za trud imajo vsi delavci za javen blagor sedaj: da je pridržal najboljšo moko, da je goljufal itd. Nehvaležnost je plačilo sveta! Brezskrbno bivaš v domači vasi, obdeluješ zemljo, mirno spiš na mehki postelji, ker naši junaki noč in dan bude z napeto puško proti sovragu, mnogokrat do kolen v blatu in snegu, spe v vsej opravi na golih deskah ali mokrih tleh, pripravljeni vsak hip planiti pokonci, ako kličejo straže. Hrana včasih po več dni konserve, ker mnogokje morajo le tovarne živali vse potrebščine znesti po pet in več ur visoko. Koliko trpe uboge živalice, noseče do 100 kg. Vodijo jih stari mošje in mladi fantje ponosno stopajoč pred dvema živalima vsaj deloma vojaško opravljeni, ker se zavedajo, da tudi oni pomagajo braniti cesarja in domovino. Najvišje postojanke pa, ko odpovedo tudi tovarne živali, preskrbujejo mladi, krepki gorenjski fantje z vsem. Pri nas vsak dan po trikrat neso hrano za dva voda visoko v strme skalne pečine, med potom izpostavljeni sovražnim krogam. Koliko prilike, na podlagi vojnih poročil, v srcu naše mladine buditi ljubezen do domovine! Pa sem vprašal neke učence, če gospodična kdaj kaj tacega od vojske povedo: Nikoli nič. Naše šole!

3. Pozdrav.

Trudni po dvadnevem nevarnem, napornem maršu so naši vojniki nadomestili nek ogrski bataljon; zasedli so strelske jarkove, rezerva in druge moči (zdravniška in duhovna in dr.) pa se je naselila v barakah precej za strelskimi jarki, katerih snajženje je dalo dosti opravila, ker Mažar je mazar. Na trdih deskah je sladko počival. Kdor je sploh smel.

Toda po polnoči se oglase topovi, sovražni in naši, zaragljajo puške strojne in navadne. Ko se vsuje še šrapnelska toča po strehah moje barake, sem bil urno na svojem službenem mestu. Opravila smo imeli s tremi ranjenci. To je bil ognjeni krst vseh novincev, ki smo prvič bili na fronti. Sedaj smo se pa že privadili raznemu trpljenju in življenju raznih krogel, katerega prav opisati in zapopasti ni mogoče, ako ne slišiš z lastnimi ušesi.

4. Grobovi junakov.

Ker dosedaj edini brigadni vojni kurat biva daleč od bataljonov pri brigadni bolnici v dolini, se pač ni mogel za vse brigati. Tako so padli vojaki pokopani raztreseno, kakor je bilo ravno bolj priročno, mnogi tako, da se grobovi že več ne poznajo. Zato sva z bataljonskim zdravnikom precej poiskala primeren prostor. In sedaj gradimo pokopališče za naš bataljon tako trdno in lepo ob poti, po kateri je hodil kot turist slaven junak Otobor, da ostane spomenik padlim junakom tudi za blažene mirne čase, ko boste zopet vi, prijatelji naših lepih in veličastnih planin, lahko pohiteli na kraje, kjer sedaj junaki trpe in umirajo, da ropazeljni sovrag ne ugrabi naše svete zemlje. V živo skalo uklesana ime na vam bodo budila spomine na hude sedanje čase. Ne pozabite takrat, da so krasne planinke vzkliše na zemlji, napojeni s potom in krvjo junakov.

5. Služba božja.

Dnevi so megleni in deževni, zato vojaška služba tem težavnejša in nevarnejša. Tudi rezerva mora vedno pridno popravljati pota in spopolnjevati utrdbe. Veličastno je izšlo v nedeljo mlado solnce iz za snežnih vzhodnih gora in nam prinašalo pozdrave od naših dragih doma. V primeren zavetju pred sovražnikom so se zbrali naši mošje in fantje okoli vojne kapelice in se resno pobožno udeležili sv. maše. »Dober pastir je dal življenje za svoje ovce. Tudi mnogi vaši tovariši so že doprinesli to daritev, za cesarja, dom in svoje. Mi pa bodimo voljno pripravljani na to. Dobri pastir hodi z nami! Poleg ljubezni nas veže sveta vez prisege.« Kako vzvišen prizor!

Sovražni orel se je oglašil visoko v daljavi, vendar nas ni motil pri sv. opravi. Tudi ob delavnikih imamo šmarnice zgodaj pred delom.

Na naših novih pozicijah.

30. marca 1916.

Kosti slovenskih Janezov bodo pač razstresene po vsem svetu. Po planjavah galskih in bukovinskih, po goratih Karpatih, po kršnem Krasu itd. Slednjic so nas potisnili še sem v nebotične snežnike, da tudi na tej fronti pokažemo izdajalskemu lina kakor tudi nižji griči so obsajeni z njo.

Krasen svet tu! Kakor po celi dolini, tako so tudi nižji gorski obronki posejani z mičnimi vasicami in trgi in obsajeni z vinsko trto. Da, vinska trta! Kamorkoli se ti ozre oko, sama trta in zopet trta. Vsa dolina kakor tudi nižji griči so obsajeni z njo, kjer je kaj rodovitne zemlje. Vиноgradi pa se povsem ločijo od naših. Trte so skoro povsod nasajene v zelo redkih vrstah in s pomočjo žice tako napeljene, da dve vrsti tvorita lepo brajdo v podobi strehe ali pa so tri vrste tako urejene, da dobe podobo črke W. Vmes so široki kraji, kjer pridni kmetiči nasadi, kar potrebuje za življenje, ker človek ne živi od same pijače. Vino, ki tu zraste, je zelo dobro in sladko. Tudi sadnega drevja najrazličnejših vrst najdeš v obilici. Pripomnim, da je tudi način obdelovanja posebno v hribih različen od našega. Motika in plug se sploh malo rabi, skoraj vse se obdeluje z lopatami. — Podnebje je po dolinah in nižjih hribcih zelo toplo, vendar se je letos vsled izvanrednega vedno deževnega in mrzlega vremena vse rastlinstvo zelo zapoznalo.

Ljudje so z nami zelo prijazni, ne vem pa, če iz strahu ali iz resnične ljubezni? Janezom niso posebno všeč, ker se ne moremo nič razumeti z njimi. Tako nastanejo včasih nesporazumljenja. Neki večer n. pr. je neki Janez pozdravil z »dober večer« domačo signorino. Reva, ki ni mogoče še nikoli v življenju slišala slovenske besede, je razumela »brutta vecchia« (izgovarja se v narečju: »veča«) — grda, stara — in je jako zamerila. Šele, ko ji neki drug Janez, ki razume neka italijanski besed, razložil, da je to naš pozdrav za njih »buona sera«, se je prav od srca smejala.

Naša vas in sploh vse vasi okoli se tudi močno razlikujejo od naših. Vas se tišči vsa na enem kupu; hiše so starodavne, stavbe skoraj vse v dva nadstropja. V prtiličju so hlevi in kleti, stanovanja so zgornja. Kakor so pa vse hiše od zunaj umazane in zanemarjene, imajo znotraj zelo lepe sobe. Krite so hiše skoro vse s kamnitimi ploščami, katerih se dobi povsod dosti.

Na obeh straneh, posebno na desni se dvigujejo nebotične gore, nekatere pokrite z večnim snegom. Tukaj bo z kratkem naše domovanje. Izpremenili so nas

v prave alpine. Dobili smo gorske palice, dereze itd. Kako se bomo kaj gori počutili, bom že poročal.

Zanimive so tudi tukajšnje cerkve. Cerkvica naše vasi je sicer priprosta podružnica, tem lepša je župna cerkev. Starodavna častljiva stavba v čistem romanskem slogu je vsa začrnela od zunaj; zato pa naredi njena prostorna notranjščina mogočen vtis. Posvečena je Brezmadežnemu Spočetju z lepimi stenskim slikami. Na bližnjem gričku stoji stara cerkevna zvalina s še čisto dobro ohranjenim zvonikom. Za časa francoskih vojsk, kakor ljudje pripovedujejo, je pogorela, in ker se ni nikdo brigal, da bi jo popravil, je razpadla. Le zvonik še stoji, pa brez zvonov. Od tu je sila lep razgled po dolini, posebno lepo leži pred očmi trg L. s svojimi ličnimi hišami in vinogradi.

Omeniti moram tudi neko imenitno starino. Pod hribom v skali se vidijo kakor ostanki kake cerkve z oltarji. Žal, da si cele starine nisem imel časa od blizu ogledati, menim pa, da je ostanek kake starodavne cerkve, najbrž še iz rimskih časov.

Kakor je tu vse drugače, se tudi drugače molijo. Ljudje so namreč videti zelo pobožni, vsak večer imajo svojo večerno pobožnost. Cerkovnik prižge dve sveči, potem pa zgine za oltar, kakor tudi vsi drugi moški, ženske gologlave, — rut tu sploh ne poznajo — pa ostanejo v cerkvi. Nato molijo sv. rožni venec, moški naprej, ženske odgovarjajo. Ne molijo pa rožnega venca kot mi, da bi pri vsaki češčenamariji pristavljali dotično skrivnost, temveč jo omenijo samo pred prvo češčenamarijo. Nato pojo litanije in nekatere molitve. Dočim pa molijo vse drugo italijansko (v narečju), pojo litanije v čisti latinščini. Ne poje pa eden naprej in drugi odgovarjajo kot pri nas, temveč moški pojo tri neslove »Sancta Maria, S. Mater Dei, S. Virgo virginum, ora pro nobis.« Nato ženske pojo tri vrstice in tako se vrsti dalje. Reči moram, da imajo Italijani zelo dober posluš za petje, ker tu in povsod, kjer sem jih še slišal, zelo lepo pojo.

Cerkve se vsak večer — vsa čast — napolni z Janezi. Dočim se italijanska pobožnost začne ob pol osmih, molimo mi pol ure preje rožni venec na glas, nato pa še domačine poslušamo, ko oni začno.

Ker je že vse drugače kot pri nas, je razlika tudi na pokopališčih. Dočim so pri nas na križih navadno tablice z imeni umrlih, imajo tu umetno izrezane trakove čez križ in na njih napise.

V splošnem je tukaj zelo lepo.

Vid Ambrožič.

Na gorah jugozapadnega bojišča.

(1916.)

(Pismo učitelja Alojzija Intihar, sedaj enol. prostovoljca.)

Dragi! Gotovo Te bo zanimalo, kako je naše življenje v času, ko imate v zaledju že krasno pomlad in cvetoči maj.

Mi bi na teh velikanih, branikih naše domovine, skoraj ne vedeli, da je pomlad v naravi, ako ne bi zrl v globoke doline in nizke griče solnčne Goriske, kjer je že dolgo vse v zelenju in cvetju. Ob tem pogledu mi prav vedno pridejo na misel verzi Gregorčičeve splošno znane pesmi:

Tu zelen dol in breg,
tu cvetje že budi se
in ptičji spev glasi se,
gore še krije — sneg.

Pred letom dni, ko sva še hodila po solnčnih gričih lepe Dolenjske, si pač nisem mislil, da bi se mi tako živo uresničili ti verzi. Naši vrhovi so res še vedno beli in daleč naokoli, kamor zrem, povsod sneg in led. Na vzhodu se ponosno dviga mogočni Triglav, ki kljubovalno zre proti soški fronti, kot bi hotel reči: »Ako mi, verolomni zahrbtnož, streš eno glavo, se razbiješ ob ostalima ...«

Dela sedaj nimamo toliko, kakor v zimskih mesecih. Pri nas na južnih pobočjih, se že pojavlja novo življenje. Naša stanišča, ki so bila pozimi čisto zasnežena, stoje zdaj že prosta na strmih pobočjih; treba jih bo vsled mnogih poškodb, prizadetih po plazovih, temeljito popraviti. Zavarovati se nam je pa pred vsem treba proti sovražniku in tako počasi pripraviti na poletno vojsko. — Večkrat nas tudi obišče ob lepih dnevih kak sovražni zrakov, da bi tako — nadzoroval naša dela. Toda mi se mu pravočasno poskrjemo, zakaj že oddaleč se začuje ropot motorjev. Skrivaj opazujemo njegovo krpanje nad nami. Posebno lepo se vidijo značilna rdeče-belo-zelena krila, ki jih imajo italijanski zrakoplovi. Kmalu mu pride naproti par naših šrapnelov in hitro jo odkuri, odkoder je prišel. »Jutri nam bodo pa pošiljali svoje svinčene pozdrave, ker si je dobro ogledal naše postojanke,« modrujemo med seboj. Toda v naše veselje, topničarjem pa v žalost, je letalec najbrže med svojim begom pozabil, kar je videl, ker naslednje dneve zamaš pričakujemo topniških dvo-bojev. Kako jutro ali večer nam pač pošlje

par šrapnelov ali granat, ki so pa poma-vadi vse mrzle — ne eksplodirajo.

To je naše življenje! Skoro bi rekel bolj dolgočasno kot kratkočasno. Kolikokrat me misli zanesejo v domači kraj ali pa v kraj, kjer sem služboval. Mnogokrat se v duhu sprehajam po vrtu, ki mi je bil v prostem času posebno veselje in kjer sem vedel za vsako rožo. — Sedaj je maj in kar je z majem v tesni zvezi — prelepe šmarnice. Morda boš rekel, da sem pozabil nanje. Ne! Ne udeležujem se jih sicer v resnici, telesno, pač pa jih obhaja moja duša vsako jutro ali večer: Pozdravlja jo, Gospo, Kraljico majnika, prva zarja, ki obseva njeno belo, lesketajočo obleko in mesto orgel jo pozdravljajo bučeči kanoni. Morda boš rekel, da ni okrašena s cveticami? Motiš se! Tudi tu skrbi narava za svojo Gospo in tako jo krase mesto šmarnic snežnobele planike, mesto limbarjev avri-ka, ki že prav pridno klije iz skalnatih razpoklin, mesto bršljana modri encian in mesto vrtnic rdeči rododendron. Edina ptička, ki jo tu pozdravlja, je gorski ščinkavec in le oddaleč mu hoče pomagati znanilka pomladi, kukavica. — Kdo ne bi ob tej priliki, ob taki slovesnosti, pokleknil k nogam mogočne Gospe in jo iz dna srca prosil: »Kraljica majnika, Kraljica miru, izprosi nam tako zaželeni mir in slavno zmago!« ...

Najnovejše iz Kobariškega.

Posrečilo se nam je, dobiti od različnih toda popolnoma zanesljivih strani nekaj novic iz Kobariškega, ki bodo gotovo vse zanimale. Novice so bile sestavljene 12. t. m. ter so torej za to od Lahov še okupirano slovensko ozemlje res najnovejše. Iz njih imamo naslednje podatke:

Bovec je po vojski zelo trpel. Hiš je prav mnogo poškodovanih in posutih. Tudi vse tri tamošnje cerkve so poškodovane. Bajce manjka strehe pri vseh treh. Zelo poškodovana sta župnišče in kaplanija. Nekaj važnih cerkvenih knjig je rešil laški vojni kaplan v Plužne. Mnogo so trpeli tudi Dvor, Čez-Soča, Koritnica in deloma tudi Plužne. Vendar cerkev v Čez-Soči ni še toliko poškodovana. — Srednje nad Ročinjem je skoraj popolnoma razrušeno. Precej so trpele tudi hiše v Volčah, Kozarščah, Volarijah, Doljah in Gabrijah. — Vasi krog Kobarida so še vse dobro ohranjene; samò Vrsno, rojstni kraj pesnika Simona Gregorčiča, je veliko pogorišče; dne 12. do 13. aprila je je požar do tal upepelil.

Odlikovanja.

Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 27. pp. Karel Pollak. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje so dobili: nadporočnik 7. polj. top. p. Aleksander Zetting in Štefan Dasović in nadporočnik 77. pp. Karel Mošna. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: major 7. polj. top. p. Franc Pexidr, nadporočnik 5. drag. p. Viljem baron Hipssich in Simon conte Fansogna, nadporočnik 47. pp. Viljem Strohmeier, nadporočnik 2. bos. herc. p. dr. phil. Tomaž Šušnik, nadporočnik 3. gor. top. p. Albert

Stiger, poročnik 97. pp. Anton Holeček in poročnik 7. polj. top. p. Evgen Büchler. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila narednik 87. pp. Josip Serneč pri mestnem poveljstvu v Ljovu in rač. podčastnik 87. pp. Martin Johan. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil predmojster 6. polj. top. p. Rudolf Sever. — Železni križ 2. vrste sta dobila stotnik gen. štaba Rudolf Lukanc pl. Savenburg in stotnik 27. pp. Herman Ölberg. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil tit. ognjčar 30.5 cm moznarske baterije št. 5 Repše Franc.

Odlikovanja pri 7. trdnjanskem topniškem polku. Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili topničarji: Mavec Josip, Mohovič Josip, Rutar Mihael, Semolič Avgust, Škofič Ivan, Stražisar Ivan, Težak Marko, Ušen Albin, Lavrenčič Ivan, Krančič Anton, Golob Ivan in Benčič Josip.

Zmagoviti vojskovodje, ki branijo našo zemljo ter kranjska dežela.

Iz včerašnje seje kranjskega deželne odbora.

Kranjski deželni odbor je imenom naše dežele čestital zmagovitim in slavnim vojskovodjem, ki na morju in na suhem vodijo naše zmagoslavne, nad vse hrabre čete, katerim se je zahvaliti, da verolomni sovražnik ni mogel udrati v našo deželo. Čestital je vrhovnemu poveljniku naše mornarice Antonu Hausu k imenovanju velikim admiralom, ter generalom pl. Borojeviču in Rohru, ki neposredno branita kranjske meje, k častnemu imenovanju generalnim polkovnikom.

Vsi trije gospodje so se pismeno zahvalili za čestitko deželnemu odboru ozir. deželnemu glavarju.

Veliki admiral Haus je pisal v slovenskem jeziku:

Marinekommandant.

Dne 12. maja 1916.

Visokospoštovani gospod deželni glavar! Čestitke prebivalstva vojvodine Kranjske izražene v tako toplih besedah so me s ponosom in veseljem napolnile. Prosim Vas, velespoštovani gospod deželni glavar, blagovolite sprejeti za čestitke, ki ste mi jih v lastnem imenu izrazili, mojo najprišrčnejšo zahvalo ter sporočite tudi isto našim vrlim Kranjcem, ki na suhem in na morju tako častno in hrabro pri branitvi države sodelujejo.

Naj bodo vsi mojega najtoplejšega sočustva na usodi lepe dežele Kranjske zagotovljeni.

Z velespoštovanjem in srčnimi pozdravi beležim

A. Haus l. r., Gr. Adm.

Generalni polkovnik pl. Borojevič je pisal:

Deželnemu odboru vojvodine Kranjske

v Ljubljani.

Voinopoštni urad št. 305, dne 11. maja 1916.

Za zelo časteče me čestitanje k mojemu povišanju izrekam slavnemu deželnemu odboru pristočno zahvalo. Prizadeval si bom slejkoprej, da branim vojvodino Kranjsko, katere prebivalstvo je s svojim patriotičnim obnašanjem moje naloge bistveno olajšalo, pred vpadom nasprotnika.

Z izrazom posebnega velespoštovanja beležim najudanejšo

Borojevič m. p., g. p.

Generalni polkovnik Rohr je odgovoril:

Vaše preblagorodje!

Ves vesel ljubezljivih čestitk povodom mojega imenovanja, prosim Vaše preblagorodje kakor tudi kranjski deželni odbor, da sprejme moje najtoplejšo zahvalo.

Z izrazom najodličnejšega spoštovanja

Rohr m. p., g. p.

Novi veliki uspehi tretjega zbora.

Eno uro do Arsiera.

Vrhovi Civaron, Undici in Cimone zavzeti. — 2500 Italijanov ujetih. — Lahki metali bombe v Trst. — Naš podmorski čoln obstrlel plavže na Elbi.

Dunaj, 26. maja. Uradnose poročajo:

Naše čete so osvojile v odseku Sugana Civaron, južnovzhodno od Borgo in so priplezale na Cima Undici.

Deli graškega zbora so dosegli v prostoru severno od Asiago nov, velik uspeh. Gorske vrhove od Corno di Campoverdo do Meate so zasedli naši. Sovražniku, ki je bežal, smo zadali z dobro zadevačim topniškim ognjem velike, krvave izgube. Popustil nam je nad 2500 ujetnikov, med njimi 1 polkovnika in več štabnih častnikov, 4 topove, 4 strojne puške, 300 koles in sicer veliko materijala.

Severno od Arsiera smo predvsem prepodili Italijane iz njih postojank zahodno od Barcarole; naše čete so nato izšle v boj, ki je trajal sedem ur, gozde severno od Monte Cimone in so zasedle vrh navedene gore. V zgornjem delu doline Posina smo vzeli Bettale.

Naši letalci armade so metali bombe na kolodvore Peri, Schio, Thiere in Vicenza, metali mornarice pa na lopo letalcev in v notranje pristanišče Gradeža.

Sovražni zrakoplov je vrgel ponoči veliko bomb na Trst, ki pa niso nikogar zadeli in tudi ne povzročile nobene škode.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Naše prodiranje v Italijo že danes silno učinkuje. Kolikokrat se je v člankih k splošnemu položaju poudarjalo, da Gorlice — Tarnov in nato predor skozi donavska vrata dokazuje, da se osrednjima velesilama, ko se jima zdi potrebno in pripravo, povsod nudi gotova možnost, izpeljati prodiralno ofenzivo. Skoro 22 mesecev vojske je minulo, francosko ofenzivo je prehitel sunek pri Verdunu in sedaj, ko se je čulo o splošni, enotni poletni ofenzivi štirispornazuma, koraka Avstrija v Italijo. Po zmagi nad Rusi, po očiščenju Balkana zmagovita ofenziva proti izdajalskemu zavezniku, ki je pred letom dni menil, da bo z izprehodom na Dunaj mogel odločiti svetovno vojsko v korist ententi. Za Italijo je ta udarec tem hujši, ker je v zadnjem desetletju, posebno pa v letu 1914, izdala izredno veliko milijonov za napravo fortov in oklopnih utrd ter za raznovrstno artiljerijo. V par dneh pa so naše čete razbile najmanj dvanaestotisoč teh utrd in zaplenile nič manj kot nad 260 topov. Pa naj Italijani sami razmišljajo o zasluženem udarcu, ki so ga prejeli, naše čete gredo naprej od uspeha do uspeha.

Tretji armadni zbor je v četrtek vzel močnejše od narave same napravljene in z vsemi sredstvi tehnike izboljšane sovražne

višinske postojanke med Corno di Campo Verde in Meato, katere je več italijanskih polkov trdnjavno branilo. Veliko število ujetnikov in težke krvave izgube branilca nam kažejo, kako velik je italijanski poraz. Iz enega zadnjih poročil našega generalnega štaba se je lahko posnelo, da se je sovražnik postavil vzhodno od doline Assa, tedaj za prej omenjeni gorski greben, da bi, na zahodnem krilu krit po Asiagu, mogel napraviti tisti protisunek, katerega je Cadorna v listih tolažljivo napovedoval. S tem zopet ni nič. V naglici izboljšane višinske postojanke, s katerih je mislil sovražnik, da bo mogel držati pod ognjem dolino Asso in dohode proti Asiagu ter vplivati na naše prodiranje v dolini Brente, so sedaj v rokah zmagovito zasledujočega tretjega zbora.

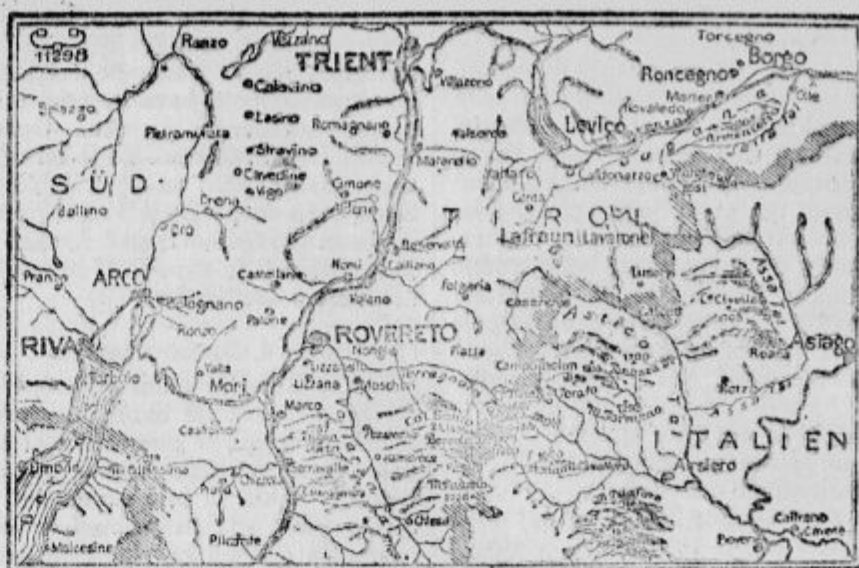
Važni so tudi uspehi skupine, ki napada severno od tretjega zbora. Vzela je Monte Civaron in »Enajsti vrh« (Cima Undici). Civaron so skušali Italijani braniti do skrajnosti, da bi se mogli držati v kotlini Ospedaletto. Prestolonaslednikov zbor je osvojil še ostale utrdbe severno črte Arsiera v odseku zahodno od Astica. V gornji dolini Posina pri Bettale vržene sovražne bojne sile se sedaj ne morejo več umakniti proti Arsieru, marveč se morajo obrniti na jug čez visoko planoto Novegno proti Schio.

Kakor poroča generalni štab, so naše čete pregnale Italijane iz postojank zahodno od Barcarole in zasedle vrh Cimone. Dober pešec pride iz Barcarole v Arsier v dobri uri, z vrha Cimone vsled serpentin v 1¼ uri.

× × ×

Laško uradno poročilo.

24. maja 1916. Močno je obstreljeval sovražnik včeraj popoldne v dolini Lagarina celo bojno črto na obeh bregovih Adice. Ogenj naših topov je ustvil sovražni oddelek, ki je poizkušal v malih skupinah prodirati iz Lizzana proti Marco. Naše čete so zadržale zvečer napad ob Vallarsi v smeri na Monte di Mezzo. Med dolinama Terragnole in Astico običajen oženj s topovi. V redu izvedena izpraznitev zgornjega loka Posina in loka Astico je zdaj končana. Čete se zdaj utrjujejo v obrambni črti kotline Arsiera. Uničili smo topove, katerih nismo mogli več odvzeti. Sovražnik je prišel včeraj med Astico in Brento ljuto pritiskati na naše postojanke vzhodno Val d' Assa. Umikanje v dolini Sugana, ki se je pričelo 22. t. m. v glavno obrambno črto, se je počasi in v redu nadaljevalo tudi včeraj. V Karniji ljuto obstreljevanje pri zgornjem Butu. Na ostalem bojišču nobenega važnega dogodka. Sovražni letalci so metali bombe na postajo Per la Carnia; več ljudi je žrtvovanih in tudi nekaj škode na blagu je povzročene.

Prodiranje na južnem Tirolskem.

Armadni povelje generalnega polkovnika Borojeviča.

Na obletnico vojne v Italijo je generalni polkovnik Borojevič izdal sledeče dnevno povelje:

Vojaki armade ob Soči!

Jutri bo obletnica, ko nas je verolomna Italija, ko smo se borili na drugih bojiščih proti premoči, zavratno napadla, da nam zada smrtni udarec.

Če je ta nezvest sovražnik po enem letu vojne bridko razočaran, če se mu kljub njegovi značilni premoči ni posrečilo ničesar priboriti, če danes mi stojimo tam, kjer smo stali v začetku vojne, če so Trst, Gorica in Tolmin trdno kakor skale v naših rokah, tedaj je to Vaše slavno delo in Vaša nesmrtna zasluga.

Božja kazen se bliža nasprotniku, katerega so Vaši udarci omajali. Vaši tovariši na Tirolskem so ga vrgli precejšen kos nazaj, nekaj tisoč ujetnikov, dosti topov in velik vojni plen je v naših rokah.

Prav kmalu bo tudi armada ob Soči zbrala sadove svojih naporov. Vaše že ves čas izpričano junaštvo mi daje poročstvo, da bo Vaše delo uničevalno.

Na bojišču, 22. maja 1916.

Generalni polkovnik pl. Borojevič.

Uspehi na črti Arsiera—Asiago.

Dunaj. Poročevalci vojnega tiskovnega stana 26. t. m. poročajo: Naše čete se v ale izrabljajoč prejšnje uspehe vztrajno proti laškim glavnim trdnjavam. Sistematično napredujejo proti Asiago in Arsiero. S padcem Chiese se je pridobil prostor na cesti proti Selno. Napreduje se na vseh cestah, ki vodijo na laško ravan. Odbiti so vsi poizkusi protinapadi Italijanov.

Strašno streljanje naših topov na Lahe.

Curih. Iz Milana: Italijanski listi objavljajo obširna poročila po izpovedih ranjenecov o strašnem učinkovanju avstrijskih topov na laške črte. »Secolo« objavlja pismo nekega vojaka spisano v kratkem odmoru med velikim ponočnim napadom od 21. na 22. majnika v južnih Tirolah. Izvaja: Avstrijske postojanke so bruhale neprekinjeno reko krogelj na italijanske črte. Divji dež jekla traja že 28 ur in zavija vse v gost pajčolan plina in dima. Pokanje razpokajočih krogelj je tako strašno, da je veliko vojakov zblaznelo. Razdelili so med vojaške jeklene ščite, da jih vsaj nekoliko varujejo.

Obramba Cadorne.

Genf. Cadorna razpošilja dolgo pojasnilo z ozirom na ljute obdolžitve Giolitti-jevega časopisja in glede na napade na italijansko vojno vodstvo. Izvaja, da se je pripravil sovražnik na prodiranje na Tridentinskem osem mesecev, da je zelo izboljšal tam železniške proge, gradil nova pota ustvaril nove čete in se ojačil s četami z drugih bojišč. Avstrijska armada je bila kot napadalec na boljšem, ker branilci niso vedeli, kje se namerava prodreti in so morali zato zbrati rezerve daleč za bojno črto. Zdaj, ko so se pregledali načrti, je tudi mogoče uporabiti rezerve, da se zadrži prodiranje sovražnika.

Laški generalni štab se umaknil iz Verone v Brescio.

Curih. »Neue Züricher Ztg.« poroča iz Chiasso s pridržkom: Potniki, došli iz italijanskega vojnega ozemlja pripovedujejo, da je premeščen italijanski generalni štab iz Verone v Brescio.

Lahom manjka višjih častnikov.

Berlin. V Veroni bi se bila morala pričeti 23. majnika razprava proti polkovniku Festa, ki je obdolžen poneverbe. Razpravo so nenadno odgodili, ker so odpoklicali predsednika na bojišče, kjer manjka višjih častnikov.

Lahi pravijo, da jim pride 3 milijone Rusov na pomoč.

Lugano. Iz Milana: Časopisi tolačijo razburjeni narod, da prihajajo Italiji na pomoč znatne sile zaveznikov, kar se pokaže najkasneje v enem ali v dveh dneh. »Secolo« zelo trdi, da je zbrala Rusija armado 3 milijone mož za razbremenitev Italije.

Lugano. »Corriere della Sera« objavlja iz Petrograda poročilo, ki izvaja: V

Petrogradu sodijo, da je končano prodiranje proti Italiji in da Italijani ne potrebujejo razbremenitve od strani Rusije. List nevoljno odgovarja, da se avstrijsko prodiranje še ni umirilo, marveč se avstrijska armada utrjuje in prevaža svoje topove dalje. Zdi se, da je izdajala Avstrija za rusko uporabo drugačna poročila kot drugod. Italija zaposljuje zdaj več kakor polovico avstrijske armade; zato je napočil trenutek odločnega napada s strani Rusije.

Žrtev poraza na južnem Tirolskem.

Rim. (Kor. ur.) Uradno: Generalni poročnik Roberto Brusati, ki je bil že 13. maja postavljen na razpologo, je po sklepu ministrskega sveta vpokojen. Brusati je poveljeval prvi skupini, ki je operirala na južnem Tirolskem.

Vpokojeni laški generali.

Curih. »Nene Züricher Ztg.« javlja iz Milana: Tri generalne poročnike so vpokojili z ozirom na umikanje laške armade. Vpokojeni nameravajo še več višjih častnikov.

Nemiri v Turinu in v Milanu. Nad Milanom proglašeno oblegovalno stanje.

Genf. V Turinu so priredili ob obletnici vojske socialisti velike demonstracije proti vojski. Na glavnih cestah je bil zaprt promet več ur. Zaprti so veliki oseb.

Curih. V Milanu so razglasili oblegovalno stanje. Milančani so namreč na burnih shodih zahtevali, naj se odstavita Sallandra in Sonnino in sprejeli resolucije, naj se takoj konča prelivanje krvi. Policija je razpustila vse shode. Sodno preiskavo so uvedli proti govornikom in proti predsednikom shodov. Milančani so zelo razburjeni.

Cela severna Italija vojno ozemlje.

Lugano. Ozemlje severno od železniške proge Benetke—Padova in Padova—Mantua je proglašeno za vojno ozemlje iz s 24. majnikom zaprto nevtralcem.

35.000 beguncev v Vicenci.

Lugano. V Vicenco je došlo 26. t. m. 35.000 beguncev, ki so zapustili domačijo popolnoma presenečeni in niso zato vzeli ničesar seboj. Z begunci se postopa tako, kakor z interniranci, ker hočejo zabraniti širjenje razburljivih govorov.

Iz Vicence pošljejo begunce v južno Italijo.

Curih. Begunce vozijo iz Vicence v južno Italijo, da se napravi prostor bodočim beguncem.

Zmajana laška vojska.

Curih. »Tagesanzeiger« piše: Vsa italijanska vojska je težko zmajana. Vedno nujnejši klici na pomoč časopisja v Milanu bolj odgovarjajo resnosti položaja, kot neverjetne umetne besede poluradnega časopisja.

Genf. Pariški »Guerre Mondiale« omenja: Veliko število zaplenjenih topov in ujetnikov dokazuje, da je nastala v laški armadi panika ali pa vsaj nered.

Francosko časopisje se razburja nad našimi uspehi in daje dobre nauke Rusom.

Genf. Pariški listi pravijo, da je avstrijsko prodiranje na italijanskem bojišču le mogoče, ker so pritegnili Avstriji veliko črt z ruskega bojišča. Pariško časopisje se jezi na rusko vojno vodstvo radi nedelavne obrambe. Rousset in Vereaux pravita, da je nedelavnost Rusov skrivnostna. »Temps« beleži, da so Avstrijci lahko močno oslabilili neko gotovo bojno črto, kjer se iz gotovih razlogov nič ne boje. »Republican« oistro piše: O Rusiji se čisto nič ne ve; ta molk se more le s težavo pojasniti. Kaj počno naši zavezniki z vojaki, ki jih imajo dovolj, kakor je izjavil poslanec dume Singarev ministrom Viviani in Thomas. Saj tvori 1¼ milijona vojakov na 1500 km dolgi bojni črti le zastor. Pota so zdaj dobra, Kuroptkin in njegovi tovariši se tudi ne morejo izgovarjati na slabo vreme. Zakaj ne pokažejo, da žive? So li postali hromi? Napadi Rusov v Aziji so le krajnje pomena; glavni sovražnik ostane Nemčija, ki napada Francoze že tri mesece.

Klavrno slavlje obletnice vojske.

Lugano. (K. u.) Vojni hujšakci so zelo zamerili, ker si zvečala turška »Stampa« nobene besede, da sponiki na obletnico voj-

ne napovedi Italije. Zadovoljni so pa, ker italijansko mirovno društvo slavi javno obletnico in graja tiste, ki niso z vojsko zadovoljni. Listi objavljajo dolga poročila o slavju obletnice v Rimu.

Ministrski svet v Rimu.

Genj, 26. maja. Tukajšnja »Tribuna« izve iz Rima: Včerajšnji štiriurni ministrski svet se je med drugim bavil s položajem na Tridentinskem. Vojni minister je izjavil, da je položaj zelo resen, ni pa vznemirjajoč, ker je vse odrejeno, da se sovražnika zadrži ob glavnih postojankah.

Giolitti pozvan h kralju.

Berlin. »Magdeburgische Ztg.« javlja iz Lugana: Govori se, da je pozvan h kralju Giolitti. V Rimu se razvija močna kriza.

Giolitti se zopet poprime politike.

London 27. maja. (K. u.) Dopisnik v Rimu poroča listu »Morningpost« o povratku Giolittija v politično življenje: Ne prikrivajmo si da niso le na Angleškem v gotovi meri nezadovoljni z načinom vojskovanja in da lahko opozicija izkoristi vladajočo nezadovoljnost.

Uničene predilnice v Pordenone.

Velikanski požar je uničil v Pordenone benečanske predilnice. Škode je nad 1 in pol milijona lir.

Naš podmorski čoln pred Elbo.

Naš podmorski čoln je uspešno obstreljeval 23. t. m. zjutraj važne plavže v Porto Ferrajo na otoku Elba. Obrežna baterija je brez učinka streljala nanj. V zvezi z obstreljevanjem je potopil podvodni čoln italijanski parnik Washington.

Poveljstvo mornarice.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 26. Uradno se poroča:

Neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. maja. Veliki glavni stan:

Nobenih bistvenih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

24. majnika. Pri otoku Dalen so poizkušali Nemci napadati naše prednje jarke, a vrgel jih je naš ogenj z izdatnimi izgubami. Pri Bašlaku (do 8 km severno-vzhodno od železniške postaje Olik) je napadla avstrijska straža naše poizvedovalce, ki so izvedli protinapad z ročnimi granatami in prisilili sovražnika, da je zbežal. Na ostali bojni črti od zaliva Riga do rumunske meje se položaj ni izpremenil.

NOVA RUSKA OFENZIVA?

Kodanj, 26. maja. Zadnje tri dni je zopet izostala vsa pošta iz Rusije. Tukajšnji krogi spravljajo to v zvezo z važnimi dogodki v Rusiji. Znaki kažejo na to, da so Rusi spravili ogromno četa na svojo zahodno bojno črto.

RUSIJA NE MISLI NA POSEBEN MIR.

Lugano. »Corriere d'Italia« objavlja: Novi zastopnik v Petrogradu se je razgovarjal z uglednim ruskim državnikom, ki je izjavil med drugim, da so vse govore v nevtralnem ozemlju o ruski miroljubnosti raztrosili Nemci in da to vsak trezni opazovalec položaja lahko sam izprevidi. Mir z Nemčijo zadene na nepremagljive težave, dokler se ne reši vprašanje Poljske. Če pripade Poljska Nemčiji, bi najvažnejša središča Rusije Kijev, Moskvo in Petrograd Nemci trajno ogrožali. Poljsko so za nasip uporabljali že od časov Katarine II. Na drugi strani se pa Nemčija nikakor ne od-pove velikih ugodnosti, ki jih dobi po Poljski. Dokler se popolnoma ne izrpa nemška odporna moč, ni misliti na sporazum v tem vprašanju. Prej bi bilo misliti na sporazum z Avstrijo — a ne glede na zvestobo, ki jo je Rusija dolžna pogodbi, sklenjeni v Londonu, ne smatra ruska vlada habsburške monarhije več za neodvisno državo; tudi tu bi se izjalovila vsaka posebna pogodba na ugovoru Nemčije. Na podobne težave zadene vsak poizkus, da se doseže sporazum s Turčijo posebno glede na vprašanje Dardanel. Če ostanejo namreč morske ožine. Turkom, pomenja to, da bi nadzorovali Nemci izvoz žita. Nemčija bi dobila tako ključ do Črnega morja, Rusija bi pa izgubila svojo gospodarsko, ž njo pa tudi svojo politično neodvisnost.

IZ RUSKE DUME.

Kodanj. »National Tidende« javlja iz Petrograda: Ministrski svet je odobril postavbo o vojnem dohodninskem davku, kakor sta jo sklenila državni svet in дума. V dumi se je ustanovila nova stranka: skupina agrarcev, ki šteje 40 poslancev; vodi jo Šerbetov.

KATOLIŠKA GARNIZIJSKA CERKEV V LUBLINU.

Dunaj, 26. maja. (Kor. ur.) Vojno vodstvo je izpremenilo v Lublinu rusko glavno

pravoslavno cerkev v katoliško garnizijsko cerkev. Cerkev je bila zapuščena.

SODNA RAZPRAVA PROTI TOLSTOJEVIM PRISTAŠEM.

Petrograd, 26. maja. List »Birževije Vedomosti« piše, da se vrši pred moskovskim vojnim sodiščem razprava proti 28 pristašem Tolstojevih protivojnih načel; obtoženi so, da so sestavili in razširjali oklice.

ANGLEŽI BI RADI KOPALI RUDO NA URALU.

Amsterdam. »Courant« javlja: Neki angleški konzorcij ponuja ruski vladi 1500 milijonov rubljev za monopol v 350 uralskih rudnikih zlata, platine, železa in bakra.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 26. maja. Uradno se poroča: Na levem bregu Moze smo odbili napad z ročnimi granatami Turkosov zahodno od višine 304.

Na vzhodnem bregu Moze smo nadaljevali uspešne napade. Razširili smo naše postojanke zahodno od kamnoloma, prekoračili smo sotesko Thiaumont in vrgli sovražnika še dalje južno od utrdbe Douaumont.

V teh bojih smo ujeli zopet 600 Francozov in zaplenili 12 strojnih pušk.

Pri Loivre, severozahodno od mesta Reims, so izvedli Francozi brezuspešni napad s plinom.

V dnevnem poročilu 21. majnika omenjeno, južno od Chateau Salins sestreljeno sovražno letalo je peto, ki je je premagal poročnik Wintgens v zračnem boju.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

25. maja ob 3. popoldne. Precej živahen boj s topovi na levem bregu Moze v odseku višine 304 in na bojni črti Mort homme — Cumierès. Francozi so napredovali ponoči v boju z ročnimi granatami v malih gozdih vzhodno od vasi Cumierès. Nemci niso podvzeli nobenega napada. Na desnem bregu Moze so se ustalili Nemci po močnem napadu v francoskem strelskem jarku severno od kamnoloma Haudromont. Pri Douaumontu se na obeh straneh ljuto obstreljuje, a pehota ni delovala. Na ostali bojni črti je bilo ponoči primeroma mirno.

Ob 11. ponoči. Podnevi se je ojačil na levem bregu Moze ogenj sovražnega topništva na naše postojanke višine 304. Nemci so izvedli na desnem bregu več napadov med gozdom Haudrecourt in selom Thiaumont. S težkimi izgubami smo odbili vse napade izvzemši na eni točki, kjer so se polastili sovražni oddelki dela jarka. Pri Douaumont se nadaljuje z veliko ljutostjo delovanje topništva. Na nekem drugem mestu so povzročili naši daleč noseči topovi požar v skladišču blaga pri Haudrecourt. Naš letalec je sestrelil v zračnem boju Fokerjevo letalo, ki je padlo pri Vaux v sovražne črte. Razvil se je tu boj naše s skupino nemških letal; dve letali smo resno poškodovali in ju prisilili, da sta se morali izkrcati.

Francoske krvne žrtve pri Verdunu.

Curih. Angleški in nevtralni poročevalci v Švici potrjujejo poročila o strašnih izgubah Francozov pri Verdunu. Strašne vrzeli so povzročili boji ne samo četam, ki so se vojskovali v prvih črtah, marveč tudi rezervam. Celi oddelki so bili dobesedno pokošeni. Gotovo so izgube Francozov dvakrat višje, kakor jih uradno priznajo.

Sodba nevtralnega generala o Verdunu.

Budimpešta. Posebni poročevalec lista »Esti Ujsag« je govoril z nekim nevtralnim generalom o nemških napadih pri Verdunu, ki je izjavil: Ni misliti na to, da opustj Nemčija prodiranje pri Verdunu, ki sicer ne napreduje hitro, a ugodnosti se le ne smejo podcenjevati. Nemci so obkolili Verdun že v polkrogu; vsako ped sovražne zemlje obsipavajo s kroglijami. Pri Verdunu stojj zdaj približno en milijon francoskih vojakov, vojno vodstvo je namreč zapovedalo, naj se trdnjava drži za vsako ceno. Strašno je veliko opustošenje in grozne žrtve ljudi, ki so jih povzročili nemški topovi v francoskih vrstah. Francoski topovi ne nesejo tako daleč, da bi dosegli strašne nemške topove. To je vzrok, zakaj Nemci ne opuste obleganja Verduna, ker mora prej ali pozneje trdnjava pasti. Nemčija izgubi tam le malo ljudi, Francozi pa tudi ne morejo večno pošiljati rezerv tja.

Gallieni umira.

Iz Rotterdam: Stanje prejšnjega vojnega ministra se je po operaciji tako poslabšalo, da se mora pričakovati njegova smrt.

Belgija in Rusija.

Havre, 25. maja. (Kor. ur.) Belgijska vlada je priredila obed ruskemu poslaniku. Belgijski zunanji minister je izjavil, da bo Belgija vkljub strašni vojni stiski sledila vzoru svoje občudovanja vredne vladarske

dvojice in prenesti vse, da zopet dobi popolno neodvisnost. Državni svetnik knez Lobanov je izjavil, da se je Rusija zavezala Belgiji zagotoviti nevtralnost in bo le pod tem pogojem sklenila mir.

Cerkev in država na Francoskem.

Preobrat?

Frankobrod, 25. maja. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Basla: Na dvorišču sedanje pariške justične palače stoji slavna Sainte-Chapelle, v katerih so v prejšnjih letih po sodnih počitnicah brali sv. maše. Po ločitvi cerkve in države se je 22. maja prvič zopet brala slovesna sv. maša v spomin v vojni padlih sodnikov in odvetnikov. Sv. mašo je dal brati disciplinarni svet odvetnikov. Sv. obred je imel pariški nadškof kardinal Amette. Zraven je bil tudi predsednik Poincaré. Pri tej priliki se je kardinal zahvalil predsedniku republike in oblastem, da so pri tej priložnosti mojstersko delo gotiškega stavbarstva zopet postavili v službo vere in je opomnil, da je cerkev sezidal kralj Ljudevit Sveti, ki ni bil samo izvrsten vojak ampak tudi pravičen vladar v miru. Pariško radikalno časopisje je nekoliko v skrbeh radi te slavnosti, ki sta se jo udeležila Poincaré in njegova soproga. Bonnet Rouge pravi, da je to preobrat in predpriprava za konkordat s sv. stolico.

Dogodki na Balkanu.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 26. maja. Glavni stan javlja:

Močno streljanje s topovi na obeh straneh 23. in 24. maja na bojni črti Dojran-Gjvgjeli. Naše topništvo je prisililo sovražno baterijo južno od vasi Majada, da je morala utihniti in je prisililo sovražne strelce, ki so se razvrstili zahodno od navedene vasi, da so morali zapustiti svoje jarke.

Naša patrolja je napadla 25 mož močno francosko patroljo in jo pregnala iz vasi. Palvič, ki leži na južnem pobočju Belasice.

Sovražna letala so vrgla 24. maja bombo na Gjvgjeli, drugo bombo pa južno od vasi Petrovo, škodo ni nobene. Zjutraj istega dne je priletelo pet sovražnih letal nad Hanti. Vrgla so več bomb na mesto in okolico; nekaj domačinov je ranjenih. Naši zrakoplovi so se dvignili, napadli sovražnika in ga prisilili, da se je hitro obrnil. Eno letalo sovražnika je padlo poškodovano na grška tla.

Francoski letalci v Macedoniji.

Solun. (Kor. ur.) Francoski letalci so metali 25. t. m. zjutraj bombe na Xanti, Veleš in na Skoplje in so povzročili škodo. Vrnili so se vsi letalci v dobrem stanju.

Solun zapustilo že 22.000 oseb.

Carigrad. Solunčani še vedno zapuščajo svoje domače mesto. Solun in okolico je zapustilo že 22.000 oseb.

Francoska nasilstva na Grškem.

Atene, 26. maja. »Nea Imera« poroča, da so bili na povelje poveljujočega francoskega generala v Solunu pozvane grške oblasti in prebivalci štirih mest, med njimi Kilindira in Karasule, da nemudoma zapuste ta ozemlja. Mestne oblasti in tudi prebivalci Kilindira in Palarosa, ki so ugovarjali in se branili slediti francoskemu povelju, so s silo odvedli, vse imetje in premoženje teh prebivalcev teh krajev pa zaplenili. Niti najmanjše stvari niso smeli vzeti s seboj. Vlada je sklenila, da se to pot ne bo zadovoljila samo s protestom.

× × ×

Rumunski unionisti se bodo oglašili.

Bukarešt, 25. maja. Po dolgem presledku je federacija unionistov danes časopisju poslala objavo, da se bo z vsemi sredstvi borila proti dogovoru s Turčijo in Belgijo.

Rusko-rumunska pogajanja.

Bukarešt, 25. maja. Rumunsko vojno ministrstvo je zopet poslalo svoje zaupnike v Rusijo, da se vnovič pogajajo za prevozno dovoljenje za angleško blago, katero je Rumuniji poslala Anglija in sedaj stoji v Vladivostoku.

Pašič gre v Bukarešt.

Bukarešt, 25. maja. Sofijska »Balkanska Pošta« poroča, da je bivši ruski poslanik v Srbiji knez Trubeckoj odpotoval v Odeso, odkjer gre skupno s Pašičem v Bukarešt, da se po naročilu ruske vlade pogaja s Bratianujem.

Šebeko — ruski poslanik v Bukareštu.

Bukarešt, 26. maja. »Eclair des Balkans« poroča, da pride na mesto Poklewski-Koziela prejšnji dunajski ruski poslanik Šebeko. List pravi, da je bil Poklewski med ententnimi poslaniki, ki svoje politike ni vodil s plačanimi ljudmi.

Filipescu se umakne.

Bukarešt, 26. maja. »Eclair des Balkans« poroča, da se Filipescu umakne iz političnega življenja. Svojo srčno napako gre zdraviti v Mannheim in je avstrijsko in nemško vlado prosil za prosto pot.

Nemčija.

Diktator za živila.

Berlin, 25. maja. (Kor. ur.) V proračunskem odseku je danes prvič govoril predsednik vojnega zavoda za preživljanje pl. Batocki. Ne sme se pričakovati, da se vse razmere nenadoma izpremenijo ali izboljšajo, ker se jih ne da kar tako predrugačiti niti če udariš s pestjo ali pritiskaš s prstom. Posebno važno bo skupno sodelovanje novega urada z oblastmi zveznih držav, vojaške in civilne uprave. Ena takih nalog bo s pomočjo občin po velikih mestih urediti hrano v množicah. To se je obneslo v Belgiji. Pritegniti bo treba novih rezerv. Slabih razmer je največ kriva lanske letina. Predsednik je prosil, da naj dovolijo, če bo morda prosil za večje denarne vsote za nov urad.

Cenzura.

V zbornici so vnovič vsi govorniki ostro kritikovali cenzuro nevojaskih zadev in so zahtevali, da naj kancler prevzame zanj odgovornost. Državni tajnik dr. Helfferich je izjavil, da so vsi teh misli, da je cenzura potrebno zlo, dokler pač traja vojna. Vlada se že dalje časa trudi za izboljšanje cenzure. Upa, da se bo cenzura omilila tako, da jo polagoma odpravijo.

Cesar pri kanclerju.

Berlin, 25. maja. Cesar je bil zjutraj eno uro pri kanclerju. Pri obedu so bili poslanički nemških držav in državni tajniki.

Poljaki v Nemčiji.

Berlin, 25. maja. (Kor. ur.) Pri razpravi o izpremembi društvenega zakona je zastopnik Poljakov predlagal, da naj se črta »poljski paragraf«, ker se gre poljskemu narodu za eno najsvetejših političnih vprašanj.

Ministerialni ravnatelj Lewald je izjavil, da zakon pade, če se sprejme poljski predlog. V tem času vlada ne more dovoliti boja o narodnosti in jeziku.

Centrum je predlagal, da naj kancler predloži zakonski načrt, ki odpravlja jezikovni paragraf. Govornik centra je izjavil, da ni razloga, da se nova orientacija glede poljske politike odloči za čas po vojni. Skeptično mora človek gledati na to odlašanje sedaj, ko so se vojni cilji vendar nekoliko zjasnili. Kancler je bil izjavil, da zasedenih poljskih krajev ne bodo dali več iz rok. Ne bo se dalo vzdržati, da se razmere v kongresni Poljski pravno načeloma čisto drugače uredi kakor v notranjosti države.

Odsek je sprejel centrumov predlog proti glasovom narodnih liberalcev in konservativcev.

Dnevne novice.

+ Slovesno proslavimo 50letnico bitke pri Kustoci! Lahi beže na celi črti! Kako utriplje ob teh poročilih srce vsakemu Slovencu. Ali ni letošnja 50letnica bitke pri Kustoci ob teh dogodkih nekaj, kar nas more vse dvigniti, da to 50letnico v pravem avstrijskem in slovenskem duhu v središču Slovenije kar najsijajneje proslavimo. Ob 50letnici bitke pri Kustoci naj čuje cel svet klic Avstriji zvestih Slovencev. V par dneh se bode v Ljubljani postavil slavnostni odbor, ki naj pripravi vse potrebno za slavnost 24. in 25. junija. Slavnosti se bodo v spremstvu svojih županov udeležili tudi veterani iz laške vojne leta 1866. To slavnost pa naj krase tudi naše narodne noše, ki naj tako utisnejo slavnosti naš domač značaj. Podrobnosti o slavnostih v kratkem sporočimo. Že danes pa kličemo: Slovenci in Slovenke, 24. in 25. junija v Ljubljano!

+ Nadvojvoda Leopold Salvator povišan za generalnega polkovnika. — Cesar pohvalil topničarje. »Streufers Militärblick« javlja: Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je milostno blagovolilo izdati sledeče Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi gospod nečak feldcajgmajster nadvojvoda Leopold Salvator!

Imenujem Vas za generalnega polkovnika in Vam čestitam na sijajnih uspehih, ki jih je priborila Moja vrla artiljerija.

Franc Jožef, m. p.

+ Novi tajni svetniki. Njegovo Veličanstvo cesar je podelil dostojanstvo tajnega svetnika generalu pehote Henriku Tschurtschenthaler pl. Helmheim, fcm. Viktorju pl. Scheuchenstuel, admiralu vitezu pl. Chmelar, generalu kavalerije Ignaciju pl. Korda in generaloma pehote Jožefu Roth in Arturju Arz pl. Straussenburg.

+ Sv. birma slovenskih begunskih otrok v begunskem taborišču v Brucku o. L. Na poziv priskočili našim begunskim otročičem kot botri in botrice na pomoč, so se oglašili med drugim tudi taki p. n. darovalci, ki so poslali svoje darove z naročilom, uporabiti jih samo za onega otroka, kateri jim bode kot birmanček odločen. K temu upozorjamo te gg. darovalce, da je izpeljava te naklonitve v tem kratkem času nemogoča. Tudi bi ne bil dosežen prvotni namen, namreč pomagati in obdarovati vseh 700 otrok na isti način in v isti meri. Da se

pa to kolikor mogoče v popolni meri izvrši, prosimo nujno vse blage darovatelje, da stavijo svoje že poslano darove v navedenem smislu na razpolago, ker bi v nasprotnem slučaju utegnili čutiti se nekako zapostavljeni oni otroci, katerim sreča ni bila mila, da jim je namenila večji znesek v dar. Tudi veličasna enotnost te cerkvene slavnosti bi se drugače težko vzdržala, ker bi c. kr. uprava taborišča pri najboljši volji ne mogla vseh zadovoljiti in še manj vsakemu birmancu priskrbeti ravno tak dar, ki odgovarja poslanemu znesku. Temveč tu je le mogoče obdarovati vseh 700 nedolžnih otročičev na enak način. Način obdarovanja in imena darovateljev se bodo pravočasno objavila. C. kr. uprava begunskega taborišča se sicer obrne do vsakega darovatelja še s posebnim spisom.

+ Čestitke III. zboru. Graški cesarski namestnik je, kakor poročajo graški listi, čestital fml. vitezu Krautwaldu k uspehom III. zbora: »Vašo ekselencijo prosim, da povodom velikih uspehov od Vaše ekselencije vodenega, v bojih izkušnega III. zbora, v imenu prebivalstva Štajerske prejmete najsrčnejše čestitke.« — Vitez Krautwald se je v svojem imenu in v imenu svojih čet takoj brzojavno zahvalil. Zahvalo konča z besedami: Nepozabljivo junastvo teh čet nam bo z božjo pomočjo tudi nadalje odpiralo pot v sovražnikovo deželo.

+ Iz seje kranjskega deželne odbora z dne 26. maja 1916. S 1. junijem se izplača deželni uslužbencem, užitniškim uslužbencem, cestarjem in s stalno plačo nameščenim odgonskim sprevodnikom enkratna vojna draginjska podpora v isti izmeri in v istem obsegu kakor 1. marca 1916. — Povodom birme v goriškem begunskem taboru v Brucku ob Litvi nakloni dežela 300 K botrinje. — Poročila deželne glavarja o ukrepih ex praesidio v zadevi vojne posojila — zlasti o tozadevnih dovolitvah občinam in odobritvah komunalnih posojil pri deželni banki — se vzame na znanje in se vsi tozadevni koraki, ukrepi in odloki odobre. — Otroškemu zavetišču »Jožefinum« v Trzinu se dovoli 1000 K podpore. — Deželni glavar poroča o konferenci, ki se je vršila dne 15. maja pri deželni vladi v Ljubljani v zadevi ureditve prometa s klavno živino, o ustanovitvi »Kranjskega deželne mesta za nabavo klavne živine (Krainische Landesstelle für Schlachtviehbeschaffung)« za čas provizorija in o ustanovitvi deželne komisije za promet z živino. Poročilo se vzame odobruje na znanje in zastopnikom deželne odbora v komisiji se imenuje deželni odbornik dr. Lampe, njegovim namestnikom pa dež. kmetijski veščak Bartol. — Pobiranje nad 20% cestnih okrajnih doliad v letu 1916 se dovoli provizorno proti naknadnemu odobrenju deželne zbora nastopnim cestnim okrajnim odborom: Bled (28%), Škofja Loka (30%), Kočevje (25%), Velike Lašče (30%), Krško (30%), Ljubljanska okolica (23%), Logatec (25%), Metlika (30%), Trzin (25%), Vrhnika (30%), Ribnica (30%), Trebnje (27%), Višnja gora (26%), Žužemberk (30%). — Za pogorcelce v Dragi pri Ribnici se dovoli 4000 K podpore. — Cestnemu okrajnemu odboru vrhniškemu se dovoli najetje posojila 200.000 K za poplačilo dolga, ki ga ima cestni okraj pri deželni melioracijskem zakladu.

+ Darovi za birmance v begunskem taboru v Brucku ob Litvi. Neimenovana gospa iz Ljubljane 6 K, gospa Helena Stelc, Ljubljana, 20 K, neimenovana 2 K, Ivan Drašler, črnovojnik, Borovnica, 4 K, Fran Silvester, Vipava, 5 K, Ivan Šašel, župnik, Adlešiči, 10 K, Marijana Graurka, Dole-Borovnica, 10 K, dekliška Marijina družba v Domžalah 20 K, ženska Marijina družba v Domžalah 20 K, Matija Blažič, črnovojnik v Gross-Reiflingu na Štaj., 10 K, Antonija Povše, Gradišče, p. Dole pri Litiji, 6 K, Fran Cvek, Matulje, 5 K, Ivana Bizjak, Škorkola-St. Peter-Trst, 5 K, — »Kino-Central« 100 K, — Ant. Lovšin, župnik Radomlje, 5 K, — Neimenovana gospa 5 K, — Neimenovani 6 K, — Neimenovani gospod 10 K, — Neimenovan duhovnik, Ljubljana, 10 K. — Kdor bi želel še kaj darovati v ta namen, naj pošlje hitro kar naravnost na naslov: Hochwürden Herrn Dechant Berlot im k. u. k. Flüchtlingslager Bruck a. L.

+ Društvo »Dobrodelnost«. Deželna vlada kranjske je odobrila pravila društva »Dobrodelnost« v Ljubljani. Namen novega društva je predvsem skrbstvo za žrtve vojne: invalide, vdove in sirote. Obširnejše o namenih in delovanju društva pozneje.

— Žiri. Občina Žiri je imenovala v svoji seji dne 21. maja t. l. Svetozarja Boroeviča pl. Bojna svojim častnim občanom. Ime junaka, ki je obvaroval naše slovenske kraje pred sovražnikom, naj ne izgine iz našega spomina! Za sirote padlih junakov je občinski odbor nakazal 400 K. — Za Rdeči križ se je v občini nabralo 1500 K, pretežna večina po sodelovanju Marijinih družb, šole in članov katol. izobraževalnega društva. Novih članov Rdečega križa se je prijavilo 112. — Četrtega vojnega posojila se je podpisalo v žireh 135.200 K.

— Odlikovanje. Za zvesto službovanje pred sovražnikom je bil odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje naš rojak narednik Josip Pogačar, specialno brzojavnega oddelka št. 5.

Iz Trziča. Na bojišču ob Soči je oblegal kot junak Robert Meuer, uradnik v tukajšnji predilnici. Padel je v boju, zadet od ročne granate. Naj počiva v miru!

— Odlikovan je bil z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje stotnik c. kr. prost. strel. bataljona VII. g. Josip Jamšek iz Opčin za zaslužno delovanje pred sovražnikom. Obče priljubljenemu gospodu odlikovancu iskreno čestitamo.

Sadje. Kakor lansko leto povprašuje gosposka pri interesentih, ali bi ne kazalo prepovedati izvoz sadja, ki je velike važnosti za ljudsko prehrano. V slučaju prepovedi ustanove velike sušilnice. Kar bi bilo odveč, dobi Nemčija.

16 leten narednik. Prejeli smo to-le zanimivo pismo: »Pred kratkim sem obiskal svojega prijatelja, stotnika v rezervi, in zvedel od njega to-le: Pred letom dni je stopil v neki polk 3. armade 15 leten mladenič Ferdinand Oslak, doma iz Sv. Duha na Štajerskem, kot prostovoljec. Radi njegove mladosti so ga komaj komaj potrdili. Pa že v prvih 14 dneh je pokazal toliko dušno in telesno sposobnost za vojaški poklic, da se je vse čudilo. Že prvi mesec je bil povišan v poddesetnika in desetnika. Drugi mesec je postal četovodja. Nato je služil tri mesece kot najinteligentnejši podčastnik v polku. Tedaj je prišlo povelje, da odide stotnika na bojišče. Treba je bilo dopolniti podčastniški zbor z narednikom in stotnik izbere za to mesto Ferdinanda Oslaka. Tako je postal vrli Slovenec v svojem 16. letu narednik. Sedaj služi že pet mesecev nepretrgoma zdrav in vesel na bojišču. Za svoje vrlo obnašanje pred sovražnikom in za svojo spretnost je bil že dvakrat pohvaljen od višjih poveljnikov. Njegova stotnika je vedno med prvimi.« Tako pismo. Ta slučaj nam zopet kaže staro resnico, da je Slovenec rojen vojak. Ferdinandu Oslaku in njegovi stotniki želimo mnogo vojne sreče!

— Promet z blagovnimi vzorci je dovoljen pod naznanjenimi pogoji tudi na vojnopoštne urade št. 58, 59, 67, 77, 90, 96, 97, 107, 108, 143, 154, 155, 158, 201, 232, 504; v stavljen pa na vojnopoštne urade št. 16, 32, 34, 45, 48, 49, 64, 65, 69, 73, 93, 95, 98, 113, 153, 157, 188, 190, 217, 218, 221, 224, 302, 308, 317 in 323.

— Obtožen je znani hrvatski pesnik dr. Tugomir Alaupović, nadzornik srednjih šol v Bosni in Hercegovini in vladni svetnik, vsled zloporabljanja uradne oblasti in krivega pričanja v bihačkem procesu.

— Svetinjo za 40 letno službovanje je podelil štajerski namestnik nadučitelju Antonu Farčniku v Polzevi.

— Poštna odpraviteljica v Blanki pri Sevnici je postala poštna pomočnica Adolfin Bostjančič.

— Strela ubila dve deklici. V Sv. Mihaelu na Dravskem polju je ubila strela 23. t. m. dve deklici; pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah je pa zažgala strela tri hiše ki so pogorele do tal.

— Smreka je strla 13letno posestnikovo hčer Terezijo Nagode iz Verda pri Vrhniki. Deklica je v gozdu nabirala suhljad in se s sekiro lotila tudi vej, s katerimi je bilo na strmini podloženo 20 m dolgo debelo smrekovo deblo. Deblo je tako izgubilo oporo, se zvalilo nizdol in do smrti strlo deklico.

— Detomora sta osumljeni posestniški hčeri Ivana in Franciška Ferjančič iz Slapa pri Vipavi, ki so ju zaprli.

— Na dražbi se bo prodala 29. maja t. l. ob 10. uri dopoldne Peter Pjusetova žaga na Bohinjski Beli. Žaga je na zelo pripravnem mestu, je jako blizu železniške postaje in je tudi dobro urejena. Zraven žage na bencin je pisarna, cirkular in vse drugo, kar spada k žagi. Kupci se vabijo!

— Slavna županstva po Slovenskem prosi založništvo »Družinske Pratičke«, da mu v najkrajšem času sporoče morebitne premembe pri letnih sejmihi. Ker je zadeva v korist občinam samim, je upanje, da se tej prošnji odzovejo vsa zadevna županstva.

Fran Marolt, Slovenske vojaške narodne pesmi naročajo se lahko pri izdajatelju v Ljubljani kar z nakaznico na 1 K 60 v. s poštnino, ali pa v Katoliški Bukvarni. Onim, ki nas vprašujejo za visokih koroskih snežnikov, kjer tudi vojništnih nakaznic ni dobiti, pa sporočamo, da lahko pošljejo naročnino tudi v znakah.

— Požar uničil 36 železniških vozov v žiti v mlinu bratov Friderika in Evgena Frisch v Welsu. Škode je en milijon kron. Bilo je zažgano.

— Obsojeni goljufivi dobavitelji armade na Ogrskem. Vojnega dobavitelja Geza Katona in njegove tovariše je opustila prva inštanca od obtožbe zločina proti koristim države. Kraljevska kurija je pa sodbo izpremenila in obsodila Katona v petletno težko ječo in na visoko denarno

globo. Tudi njegovi tovariši so obsojeni v večletno ječo.

Usoda »samoodrešencev«. Tirolski listi poročajo, da so spoznali med italijanskimi ujetniki iz naše sedanje ofenzive, precej takih, ki so se pred vojno sami »rešili« v Italijo in stopili v italijansko armado. Zdi se, kakor bi italijansko vojno vodstvo ravno te »samoodrešence« potiskalo v najsprednejše vrste. Ko so te dni peljali skozi Trident večje število italijanskih vojništnikov, je neki laški vojak zaklical avstrijskim častnikom: »To je avstrijski dezertler!« in pokazal na ujetega italijanskega častnika. Na mestu so se uvedle poizvedbe in res se je izkazalo, da je bil dotični častnik bivši južnotirolski odvetnik. Takoj je govorilo vojno pravo.

Natančen zemljevid za nasledovanje prodiranja naših hrabrih čet na laškem ozemlju se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani v merilu 1:250.000: Ravenski Kriegskarte Nr. 16, Süd-Tirol, Dolomiten, Lombardische Berge, Gardasee-Gebiet und angrenzendes Oberitalien. Cena 3 K. Ravenski Kriegskarte Nr. 17 je v stiku s prvim zemljevidom in obsega: Östliche Dolomiten, Karnische und Julische Alpen, Görz, Küstenland, Friaul und oberitalienische Venetianische Ebene. Cena 3 K. Oba zemljevida sta izdelana s tako preciznostjo, da podrobno navajata vse kraje in postojanke, o katerih poročajo časopisi.

Primorske novice.

Vojno posojilo na Goriškem. Na Goriškem se je letos za četrto vojno posojilo izvanredno veliko podpisalo. Podpisovanja so se udeležili vsi krogi. Posojilnice in zadruge so tekmovali z občinami, kmeti z uradnikom in trgovcem. Istotako so udeleženi pri podpisovanju cerkve s precejšnjimi zneski. A tudi šolska mladina je prihitela s svojimi prispevki in naložila denar v pomoč državi in sebi v korist. Tako n. pr. je podpisala šolska mladina riheberske občine 1500 K. V podobni meri so sodelovale tudi druge ljudske šole.

Iz ruskega ujetništva se je oglašil po desetih mesecih Andrej Kanalec iz Volarjev št. 24. Piše, da je zdrav.

Iz srbskega ujetništva (sedaj v Italiji) se je oglašil po 17 mesecih Ivan Blažič, doma iz Lokvice pri Opatjem selu. Ujet je bil pri Belgradu meseca decembra 1914. Z njim je tudi prijatelj Jožef Colja iz Dobrodobera.

Tudi begunci. 23letni zlatar Josip Guliani v Trstu se je ustrelil v nekem tamšnjem hotelu. Imel bi se podvreči dvema težkima operacijama, pa je raje — pobegnil iz življenja. — 51 letna Marija P. v Trstu, omožena, je zadnje dni vedno govorila o samoumoru; zato so ji zaklenili vsa rezila. 25. t. m. je ostala nekaj hipov sama, zdrobila neko šipo in si s kosom stekla močno prerezala žile na desni roki. Nezavestno so prepeljali v bolnišnico.

V Batujah je umrl 15. maja 16 letni mladenič Franc Birsar. Pokojnik je bil zgleđen član Marijine družbe, tih, pobožen, ponižen in skromen. Vzela ga je sušica; nepopisno udano je prenašal bolezen in z veseljem pričakoval smrti. Naj uživa večno radost v nebesih!

Ljubljanske novice.

Ij Procesija na Rakovniku. Jutri ob 4. uri popoldne se vrši na Rakovniku procesija za zmago in mir. Pri procesiji, katero vodi prevzvišeni knez in nadškofo goriški dr. Fr. B. Sedej, svira vojaška godba.

Ij Ljubljanska mestna občina botrinja goriškemu beguncem. V včerajšnji seji ljubljanskega magistratnega gremija je predlagal občinski svetovalec Štefe, naj mestna občina po svojem g. županu pošlje v Bruck ob L. 300 K za botrinjo birmancem goriških beguncev. Predlog je bil soglasno sprejet.

Ij Dnevno zavetišče za deklice. Vincencijeva družba otvori meseca junija v Lichtenturničnem zavodu zavetišče za deklice v starosti šolske obveznosti (od 6. do 14. leta). V ta zavod se bodo sploh sprejemale revne deklice iz Ljubljane in bližnje okolice; take, katerih očetje so v vojni ali padli, imajo prednost. V zavetišču ostanejo pod nadzorstvom čez dan, se bodo pečale z ročnim delom, igrami itd. in dobe tamkaj tudi opoldne južno in popoldne malico. Z oztrom na to, da ima ta naprava namen, pomagati starišem, jim odvzeti skrb za otroke čez dan in jim olajšati njih prehrano, se je za vsako deklico določila znižana svota 30 vinarjev na dan. V slučajih posebne potrebe se bode tudi ta znesek znižal ali pa izjemoma pregledal. Priglasijo se sprejemajo na porti Lichtenturničnega sirotinskega zavoda. Dan otvoritve se bode pozneje naznanil.

Ij Imenovan je za c. in kr. konzulatnega oficijala v Dortmundu kancelist c. kr. finančne prokurature za Kranjsko Franc Klette.

Ij Moška in mladeniška Marijina družba v Križankih praznuje prihodnjo nedeljo dne 28. maja svoj glavni družbeni praznik

Marije pomočnice kristjanov. Zjutraj ob 6. uri bo sveta maša s skupnim svetim obhajilom, zvečer ob 6. uri pa slovesen shod. Dolžnost vsakega člana je, da se tega shoda zanesljivo udeleži, ako ni zadržan z neodložljivim opravilom.

Ij Umetniška razstava. Vsled raznih zaprek se je otvoritev razstave nekoliko zakasnila. Vrši se prve dni prihodnjega meseca. Dan otvoritve se objavi nekoliko prej. Posebna vabila k otvoritvi se to pot radi težavnih okoliščin ne bodo razpošiljala; vabijo in prosijo pa se že danes vsi krogi prebivalstva, naj se udeležijo otvoritve v najobilnejšem številu ter tudi nadalje živahno posejajo razstavo, ki bo vsebovala marsikaj umetniško vrednih in raznoličnih del. Dalje se prosijo imovitejši sloji slovenske inteligence, da se zavedo in začetijo potrebo pomagati dobremu delu slovenskih umetnikov potom izdatnih nakupov ozir. naročil vsaj v toliki meri, kot se čutijo dolžni pospeševati procvit raznih modnih prikazni in izdelkov.

Ij Križanska cerkev. Jutri na praznik Marije pomočnice kristjanov se bo pri slovesni službi božji proizvajalo: Missa Jubilaci solemnis de immaculata conceptione Beatae Mariae Virginis, Johanes Meurer op. 33. Offertorium Maria VII. vocum inaequalium Anton Foerster op. 107. Tantum Ergo Ant. Foerster, vse to z instrumentalno spremljavo. Grad. Ant. Foerster.

Ij Veliko areno je nameraval zgraditi g. Degenghi na svojem prostoru ob Bleiweisovi in Marije Terezije cesti. Ondi naj bi bilo dirkališče, prostor za menažerije, cirkuse, gledališke igre, za telovadbo, pevske zборе itd. V ta namen naj bi mu občina — spremenila parcelacijski načrt. Magistratni gremij pa je včeraj odločno soglasno izjavil, da ga nikakor ni volja spreminjati parcelacijskega načrta. Arene pa že radi šol, ki so v bližini, ne more dovoliti.

Ij Mestno kopališče »Kolezija« je z dnem 28. t. m. odprto. Kopelne pristojbine, odobrene od mestnega magistrata, ostanejo iste kot so bile določene za leto 1914 in 1915 ter znašajo: Vstopnina za vsako osebo 12 v.; odškodnina za kopalne hlače 12 v.; ruho 12 v.; brisačo 8 v. in za žensko kopalno obleko 30 v. Za vporabo peščenih kopeli je plačati 10 v. Pristojbina za kabino je bila dosedaj določena za vsako osebo 30 v. Novi zakupnik je pa to pristojbino v prid kopalcev spremenil takole: Uporaba kabine znaša za 1 osebo 30 v.; ako uporablja kabino več oseb naenkrat, plača vsaka oseba le 20 v. S tem dnevom se odpre tudi h kopališču spadajoča istimenska gostilna. Gostilniški prostori so deloma prenovljeni, vsi pa prenovljeni in lično opremljeni. — Upajmo, da se bo vpelejal tam leta in leta sem pogrešani red.

Ij Prestavljen je g. major račun. svetnik g. Adolf Ronge iz Ljubljane v Lublin.

Ij Na ljubljanskih ljudskih šolah se je po uradnih izkazih doslej podpisalo vsega skupaj 322.650 kron četrtega vojnega posojila, in sicer na mestni deški ljudski šoli 81.000 K, na II. mestni 65.700 K, na III. mestni 9200 K, na IV. mestni 6600 K, na mestni nemški deški šoli 22.100 K, na mestni slovenski deški šoli 15.400 K, na mestni nemški deški šoli 1400 K, na žiškenski deški in deški osemrazrednici 9900 K, na šoli v Marijanišču 15.600 K, na šoli v Lichtenturničnem sirotišču pa 62 tisoč 200 kron.

Ij Umrl so v Ljubljani: Fran Povhe, občinski ubožec, 37 let. — Ana Ehrfeld, zasebnica, 86 let. — Janez Puh, bivši krojač-hiralec, 80 let.

Ij Umrl je c. kr. višji deželnosodni svetnik v pok. g. dr. Ivan Klavž.

Ij Gospodarski deželni pomočni urad za vpošilcanje v Ljubljani uraduje v sodnem posloplju, soba št. 114, v vseh zaseb. nopravnih zadevah.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 25. maja. (K. u.) Glavni stan poroča:

Iraška bojna črta.

Nobene izpremembe.

Kavkaz.

Spopadi med poizvedovalnimi oddelki na različnih oddelkih. 25. maja zjutraj sta dva sovražna letalca vrgla na obljudeni del Smirne 16 bomb. Porušenih je nekaj hiš, 3 žene in 1 otrok ranjen, 3 možje ubiti.

Rusi v Erzerumu.

Bukarešt. »Universul« javlja z ruske meje: Ruski civilni uradniki, ki so se vrnili iz Erzeruma, pripovedujejo, da so pozvali vse ruske civilne oblasti iz Erzeruma, ker nameravajo mesto vojaško uporabljati. Zdi se, da nameravajo Rusi Erzerum izprazniti.

Vprašanje miru.

Wilson in mir.

London, 25. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča iz Washingtona: Obiskovalci Bele

hiše, ki so govorili z Wilsonom, izjavljajo, da se Wilson nasproti mirovnim pogajanjem drži nevtralnega stališča in da more le tedaj posredovati, če se bodo vojujoči medsebojno sporazumeli o pogojih poravnave.

Ogrski oficijozni glas o Greyevem govoru.
Budimpešta, 26. maja. »Pester Lloyd« piše o zadnjem Greyevem govoru: V svoji poslanici na Ameriko je Grey pokazal pot miru. Danes besni kakor prej. Greyev govor v spodnji zbornici prevrača predpogoje, ki se je predsednik Wilson na njih podlagi odločil poskusiti z mirovnim posredovanjem. Cela Evropa se mora zopet klati in krvaveti, ker so tisti, ki so bili dovolj predrzni, da so zanetili vojno, danes preveč strahopetni, da bi izvajali posledice, ki izvirajo iz ruševin njihovega podjetja.

Nemški glasovi.
Berlín, 26. maja. Nemško časopisje pravi, da je žaljiv ton Greyevega govora treba toliko bolj ostro zavrniti, ker je v njegovih izjavah več neresničnosti in povtorb »Lokalanzeiger« pravi, da se pa Nemcem vidi otročje, o tako resnih stvareh govoriti tako lahkega srca, kakor je to storil Grey. »Kreuzzeitung« piše: V Greyevem govoru je glavna stvar krepko podarjena beseda, da hoče četverospornum vojno nadaljevati do konca. »Vorwärts« pravi, da je Grey popolnoma molčal o mirovnih pogojih.

Angleški glas.
London, 25. maja. »Daily News« piše: Pravega odgovora na zmerne poštene besede Ponsonbyja in Macdonalda ni najti v Greyevem govoru, ampak v izjavi nemškega kanclerja. Seveda si Nemčija želi miru, pa kancler nas ne pusti v dvomih o pogojih, pod katerimi bi se hotel pogajati. Zavezniki naj priznajo, da je Nemčija zmaga. Dokler bo v Nemčiji vladalo to razpoloženje, moramo žal z obžalovanjem izjaviti, da za dogovor ni nobene solidne podlage.

Amerika in Angleška.
Washington, 24. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča: Državni urad je včeraj angleškemu in francoskemu poslaniku izročil enako noto z ameriško pritožbo, ker ti dve državi ustavljata ameriško zakonito pošto. Wolff poroča: Nota zaradi pošte je samo prvi korak. Kasneje zna priti nadaljni razvoj spornega vprašanja glede blokade. Uradni krogi pravijo, da je nota krepka.

Ameriški veleposlanik Gerard o položaju New York, 25. maja (K. u.) Brezlično poročilo zastopnika Wolffovega urada: Glede pričakovane ameriške note proti britanskemu vmešavanju v pošto se glase časniška poročila iz Washingtona: Odkar je nemška vlada izrazila svojo pritrditev ameriški mnenju o vojni podmorskih čolnov, narašča struja, ki je za krepak nastop proti Angliji. Britansko postopanje na Irskem to strujo še znatno okrepljuje, posebno pa spoznava vlada v Washingtonu, da bi našel očiitek, da ni na vse strani enako nevtralna, v širokih krogih Združenih držav dejansko vero, da ne stori korakov proti britanskim nezakonitostim. Nota zaradi pošte je prvi korak. Kasneje pridejo nadaljnji koraki v spornem vprašanju o blokadi. Uradni krogi označujejo noto kot krepko.

Monakovo, 27. maja. (K. u.) Ameriški veleposlanik Gerard je izjavil posebnemu poročevalcu »Münchener Ztg.« o položaju med Nemčijo in Ameriko: Zadnja nota Wilsona je zopet jasno in nedvoumno opozorila, da njegova vlada želi in da hoče občečati z Nemčijo v znamenju miru in prijateljstva. Izrecno izjavlja, vsi dvomi o dobri volji predsednika so napačni in so nastali, ker se ne pozna ameriška politika. Usodno vlogo je igralo ob izmenjavanju not, ker se ni zanesljivo in hitro poročalo. Kriza je zdej premagana. Utrditev naših dobrih razmer nasproti Nemčiji tvori najvažnejši činitelj diplomatskega položaja. Amerika potrebuje nujno miru. Veleposlanik je izjavil dalje, da sodi zelo optimističnog lede na napredovanje misli za mir tudi med tistimi velesilami, ki se vojskujejo. Modre in zmerne besede državnega kanclerja o pripravljenosti Nemčije za mir so morebiti v Ameriki najbolj učinkovale. Končno je izjavil Gerard, da mu ničesar ne omaja vere v zaupanju, da mir že prihaja.

Vojska se poleti konča.
Genl. Lovat Fraser piše v »Daily Mail«: Vojska se mora končati to poletje, ker ne more nobena stranka na bojišču več storiti, kolikor bo storila do konca poletja. Došli smo na višek vojske. Gotovo je, da določijo smer boji poleti. Osrednji velesili sta razvneli tako vojsko, kakršne še nikdar ni bilo. Letošnje leto je usodno, nobene napake, ki bi jo še napravili, bi ne mogli več popraviti.

Resna beseda vojakom.

Boj proti sovražniku na vseh frontah vršijo tudi naši slovenski vojaki s čudovito hrabrostjo in odločnostjo. Bog jih pri tem blagoslavlja! Od njih pričakujemo po sklenjenem miru vsestransko boljšo bodočnost

za naš narod v slavni habsburški monarhiji. Tudi Bog ne daj, da bi se pa radi vojske drug sovražnik zajedel v telo našega naroda. Skrb države, skrb vseh poklicanih činiteljev, skrb nas vseh mora biti, da se temu sovražniku še pravočasno z vsimi sredstvi postavimo v bran! Ta sovražnik je nečistovanje, ki se kakor vsem znano — le prerado utihotaplja v vrste vojakov, jih okuza na duši in na telesu in po njih ogroža vso naravno in nadnaravno življenje tudi našega slovenskega ljudstva. Neizprosno boj proti njemu na celi črti! Interesi Božji, interesi države in interesi celega naroda kakor vseh posameznikov zahtevajo, da se ta boj širi povsod. Temu boju služi še posebej mala lična brošurica pod naslovom: **Resna beseda vojakom**, ki je v Katoliški tiskarni v Ljubljani te dni izšla, kakor je bil na tem mestu že opozorjeno. Prihaja od zelo odlične duhovske strani goriske nadškofije in jo bodo gotovo vsi z veseljem pozdravili, katerim je le količnej na srcu telesno in dušno zdravje vojakov. Odločena je v prvi vrsti vojakom: Slovincem, naj se nahajajo kjerkoli na fronti ali zadaj za fronto. Namen je, da se med njimi čim najbolj razširi. — En izvod stane 10 v.; 100 izvodov K 8; še več izvodov po dogovoru z razprodajalci. Prodaja se v Katoliški Bukvarni in Prodajalni Kat. tisk. društva (Ničman) v Ljubljani ter Knjigarni Kat. tisk. društva v Gorici.

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika tvrdke Ciuba & Jesih, »Pod Trančo« vljudo javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Zahvala.

Vsem, ki so mi častitali k zlati poroki 22. t. m., posebno prečistilemu gospodu župniku Henriku Bukovitu, nadučitelju blagorodnemu gospodu Ivanu Pirnat, gospodinu učiteljem in pevkom za nezasteljeno in nepričakovano slavnost se iskreno zahvaljujeta Franc in Ursula Lavrič, zlatoporočenca, Mokronog, dne 25. maja 1916.

Meinl-ov čaj

nove letine

Kalodont

Zobna - krema 90 viharjev

Baden Sanatorij Gutenbrunn
pri Dunaju. Šefzdravniki: dr. pl. Aufschnaiter in. oco. svet. dr. Podanarsky.

Anton Mellion

logar pri knezu Hugonu Windischgrätzu in podčastnik pri nekem štajerskem črnovojniškem polku

dne 4. maja 1916. Zadet od šrapnela je žrtvoval svoje življenje za domovino v boju zoper verolomnega Italijana.

Blag pokojnik se priporoča v molitev vsem, ki so ga poznali.

Lukanja, Unec, Ljubljana.

Ivana Mellion roj. Miklavčič soproga Ivanka, Anton, Bogomir, Eliča otroci

Franc Mellion logar pri knezu Hug. Windischgrätzu - Adolf Mellion c. kr. okrajni logar v p. — brata.

Naravna

BILINSKA

naibogatejši alkalčni (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinska« izvolite vprašati hišnega zdravnika.

proti plači in brani se takoj sprejme za usnjarsko obrt pri Avgustu Terpinu v Kamulku. Sprejme se tudi

pomočnik.

Sprejme se

SLUGA

pri »Krajskem deželnem mestu za dobavo kmetne živ. ne v Ljubljani (deželni dvorec). — Pogoj: znanje slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, kolesar, mlajši človek, Ljubljancin.

Prodajalke železninske stroke

se takoj sprejmejo. Prodnost imajo starejše moči. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 1257.

ZAHVALA.

Za razne tolažilne izraze sočutja ob boleznih mojega ljubljenežnega moža ter za obilno udeležbo pri njegovem pogrebu se vsem prijateljem in znancem najpriarnejše zahvaljujem zlasti se zahvaljujem č. kr. duhovščini, gg. delovodjam c. kr. tobačne tovarne za lepi venec ter ostalemu delavstvu tobačne tovarne, ki je s svojo udeležbo pri pogrebu blagopokojnemu izkazalo zadnjo ljubezen. Vič, dne 23. maja 1916

Marija Rekar soproga.

Meyerjev leksikon

6. izdaja.

Kdo kupi zvezke 6. do 10. ali pa prodaja 11. do konca? Naslov na upravo »Slovenca«

Vsem prijateljem in znancem naznanjava, da je naš 31½ leta stari, edini sinček

Miloušek

po enodnevnih mučni boleznih za vedno zaspal.

Pogreb se vrši v nedeljo dne 28. maja ob 6. popoldne iz Hilserjeve ulice št. 7.

V Ljubljani, dne 26. maja 1916.

Dr. ing. Kasal Miroslav, deželni stavbni komisar in soproga.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vsem přátelům a známim oznamujeme, že náš nade vše milovaný 31½ roku starý jedináček

Miloušek

po jednodenní nemoci na vždy usnul.

Pohřeb z Hilserjeve ulice č. 7 v neděli ve 6. hodiny odpoledne.

V Lublaňe, dne 26. května 1916.

Dr. ing. Kasal Miroslav, zemský stav. komisar s chotí.

Zahvala.

Za vse sožalje, tolažbo in molitev ob smrti in pogrebu našega nepozabnega soproga in očeta gospoda

Jožefa Zupan

se hvaležnega srca iskreno zahvaljujemo.

Žalujoči.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskrenoljubljeni, dobri soprog, ozi. oče in bratranec, gospod

dr. Ivan Kladva

c. kr. deželnosodni nadsvetnik v p.

dne 25. t. m. po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu, na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi v Kamniku.

V Ljubljani, dne 26. maja 1916.

Franja Kladva roj. Ličan, soproga. — Marija, Emica, Verica, hčerke. Martin Kladva, posestnik, bratranec.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Mestna hranilnica v Kamniku naznanja tužno vest, da je umrl njen večletni upravni odbornik in ravnatelj, gospod

dr. Ivan Kladva

c. kr. višji dež. sodni svetnik o p.

dne 25. t. m. ob pol 1. uri popoldne po daljši in mučni bolezni v ljubljanskem sanatoriju »Elizabetišču«.

Pogreb se vrši v soboto dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice sv. Krištofa na pokopališču k sv. Križu.

V Kamniku, 25. maja 1916.

Ravnateljstvo.

Zahvala

Podpisana izrekam tem potom naj-srčnejšo zahvalo c. kr. Vojni zavaro-valnici v Postojni za točno izpla-čilo zavarovalnine dvatisoč kron po svojem umrlemu soprogu in priporo-čam najpojele to prekoristno napravo.

Mala Bukovica pri Ilirski Bistrici,
dne 21. maja 1916.

Rozalija Kranjc l. r.

Rudolf Horvat Pavel Barbiš
l. r. nadučitelj. l. r.
priči

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4
Popravila točno in ceno.

Kuharica,

ki zna dobro in samostojno kuhati se sprejme
pod ugodnimi pogoji.

Natančneše podatke pri rodbini MAR-
CHIOTTI, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 30.

Malo rabljen

pisalni stroj

se prodaja. Gradišče 15., I. levo.

Tvornica voščenih sveč na paro v Dalmaciji
(mesto pri morju) išče poštenega, sposobnega, za-
nesljivega

delavca

ki bi bil popolnoma vešč v svoji stroki. Želi se
predvsem, da je dobro izurjen v litju voska kakor
tudi v ločevanju voska od medu. Več pove uprava
lista pod št. 1266.

Sprejmejo se takoj proti dobri plači na trajno
delo

izurjeni delavci

za izdelovanje cementnih izdelkov. — Ponudbe
pod »Dobra plača« na upravo tega lista.

Lekarna

pri

Mariji Pomočnici

v Vipavi.

Uljudno sporočam, da sem prevzel
vodstvo lekarnice, ki bo odslej
redno odprta. Potrudil se bom, da
vstrežem vsaki želji. Posebno priporo-
čam specialne kapljice za želodec,
vsa domača zdravila, konjak, kle-
sarske kemikalije in želatino.

»Antimilbine« gotovo učinkujoče
sredstvo proti srbečici, garjam in
vsakemu podlišanju.

Naročila po pošti točno!

Z odličnim spoštovanjem

Mr. Ivan Med.

Išče se tukajšnje pošteno

deklet

katera doma spi, samo čez dan za hišna dela in
za šivanje. Naslov je oddati pri upravi »Slovenca«
pod šifro: »Dekle«. (1275)

VINO

(pristno dolensko) se prodaja 1000 do 2000
litrov. — Cena po dogovoru.

JOŽEF KNEZ, Tržišče, Dolensko.

Kupim po visoki ceni okrogel

kostanjev
orehov
jesenov

les

Ponudbe z ceno in množino (koliko va-
gonov) je poslati tvrdki:

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Rogaška Slatina

Zdravljenje kot v mirnih časih.
Pričetek sezone 1. maja 1916.
Prospekte pošilja ravnateljstvo.

! Mehaniki in trgovci s kolesi !

zahtevajte moj najno-
vejši engros-cenik o
kolesih, pnevmatikah in
delih. Najcenejši izvoz
A. WEISSBERG,
Dunaj

II., Untere Donaustrasse 23/S. oddelek I.
Slovensko dopisovanje.

Prodaja hiše

Prostornata hiša na Poljanskem predmestju
z več gospodarskimi poslopji, ki se lahko upo-
rabljajo za skladišča z dvoriščem in sadovnja-
kom, slednji sposoben za stavbišča, se zaradi
družinskih razmer pod ugodnimi pogoji prodaja.
Poizve se pri pospodu Dr. Otonu Valent-
schag-u, odvetniku v Ljubljani Franca Jo-
žefa cesta št. 5. 1021

Kupujem in prodajam ali v komisijon vzamem

starinske stvari in tudi staro zobovje.

ALBERT DERGANC, brivec in starinar,
Francišanska ulica št. 19, Ljubljana

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo
izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbira

površnih iopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“

Pred škofijo št. 3, Lingarjeva in
Medarska ulica.

Podružnica trgovke R. MIKLAUC.

Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

Prodaja jih z navodilom po 2 K par:

Gvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hoče-
var, lekarna, Vrhnika; J. Koschir („Pri Orlu“),
Kamnik. 43

Po najvišji ceni plačam stara široka (od 5 cm
naprej)

strojna jermena

(Transmissions Riemen.) K. A. Kregar, ljubljana.

Pozor! Blago Pozor!

se vsaki dan podražuje!

Prepričajte se,

da pri meni kupite najce-
nejše: vsakovrstno perlo,
čevlje in vse potreb-
ščine za šivilje. Se po-
stari ceni: velika zaloga
umetnih cvetlic, na-
grobnih vencev s tra-
kovi in napisom, dokler
zaloga.

Kat. Widmayer

pri „Solcu“
za voče.

Poštena samostojna

kuharica

katera je zmožna vsega gospodinjstva, se išče
za privatno hišo. — Mesečna plača 30 kron. —
Nastop takoj ali v 14 dnevih. — Naslov pove
uprava „Slovenca“ pod števil. 1256.

K 120

K 120

Kompletna predtiskarija

v hiši.

Šablona s 16 monogrami, primerna za
namizne prte, serviete, žepne robce in
vseh vrst perilo se dobiva pri

TONI JAGER

Ljubljana Zidovska ulica 5. Ljubljana

K 120

K 120

Prvo kranjsko podjetje za umetno
steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13
pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim
predstojništvom kakor p. n.
občinstvu za solidno izvršitev
vsakovrstnega umetnega ste-
klarstva in slikanja na steklo,
za steklarstvo v figurah in
navadni ornamentiki, stavbo
ter portaino steklarstvo —
Zaloga steklenega in porcela-
stega blaga vsake vrste, sve-
tilk, zrcal, okvirov za podobe
itd. — Narisi in proračuni na
zahtevo zastoj. — Spricevala
mnogo dovršenih del na raz-
polago. 74

VINO

naravno ima napredaj v večji množini

»Goriško vinarsko društvo«
sedaj v Prvačini in Kobdilju

po zmerno nizkih cenah. 756

Vojaške

938

narodne pesmi

za 4 glasove. Izdajatelj Fran Marolt,
učitelj, Ljubljana. Cena vezanemu
izvodu K 150, v platnu K 180.

- Naročajo se pri izdajatelju in v knjigarnah.

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejkimi lasmi, ki sem jih dobila po
14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti
izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških
krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni
bлес in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Konček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar naprej
iz tvornice kamor je naslavljati vsa naročila

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

C. in kr. dvorni založniki

A. ZANKL-SINOVI

tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev

Resljeva cesta 1 LJUBLJANA Marijin trg 1

priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emajlnih in fasadnih barv,
pristnega kranjskega firneža, mavca, prašnega olja za tla, stroj-
nega olja, karbolineja, čopičev, steklarskega kleja in vseh drugih
v to stroko spadajočih predmetov.

Ceniki na razpolago.

Naročajte „Slovenca“!

Na prodaj
ima
brinje
za kuho
brinjevice
v poljubnih množinah po nizki ceni
tvrdka Ivan Jelačin v Ljubljani. 814

Vina
belega in rdečega, kakor tudi več hekto
slivovke
ima v zalogi **IVAN OGRIN**, Laverca pri
Ljubljani. 1155

Žvepleno
zdravilišče. **Varaždinske toplice.** (Hrvaška.)
železniška, poštna, telefonska
in brajavna postaja. Nov zdraviliški hotel z elektr.
razsvetljavo.
staroznana radioaktivna žveplena kopel + 58° C priporočljiva za
trganje, revmo, ischias, i. t. d.
Pivno zdravljenje za bolezni v vratu, krhiju, prsih, jetrih, želodcu in črevesih.
Električna masaža, blatne, — ogljene kisline — in solne kopeli.
Odprto celo leto. Kraska okolica. Moderni komfort. Vojaška godba. Zdraviliški
zdravnik: Dr. J. Locher. Prospekti zastoj.

Oves
se nadomesti z me-
lasnimi krmili ki jih
razpošilja doželna cen-
trala krmil v Ljublja-
ni, Turjaški trg št. 3,
v vrečah po 50 kg. Cen-
a je 35.— K za 100 kg.

A. Mildner-jeva nasl.
P. BARBORIČ
Ljubljana, Mestni trg 7.
priporoča bogato zalogo dun.
modelov nakitanih in praznih
slamnikov
cvetic, peres, i. t. d.
V žalnih klobukih vedno ve-
lika izbira.
Najnižje cene. — Popravila hitro in ceno.

Najnovejše bluže za dame
Mestni trg št. 10
A. & E. Škaberne

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani
n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem
leta 1914. K 173,490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48,732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66
Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje,
naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in
poštne prosto.
Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Ustanovljeno l. 1893. Ustanovljeno l. 1893.
Vzajemno podporno društvo
v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po
Rentni davek plačuje iz
svojega. Zunanjim
vlagateljem so za poši-
4 3/4 ljanje denarja na razpo-
lago brezplačno polož-
nice poštne hranilnice
Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.
Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6,432.270 kron.
Načelstvo:
Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: II. podpredsednik:
Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani. Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.
Olani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v
Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; Dr. Merhar Alojzij, gymn. veroučitelj v Ljub-
ljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljub-
ljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v
Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bog-
goslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplot-
nik, katehet v Ljubljani.
Nadzorstvo:
Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Olani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, pro-
fesor v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

VI. c. kr. avstr. razredna loterija.
Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:
K 300.000 glavni dobiček:

1. razred.	1/1 K 40.—	št. 10202, izžreban dne 16. oktobra 1915., IV. lot.	K 30.000 št. 68.435, „ 10.000 št. 7.788. 130.169, „ 5.000 68.425, mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400 in veliko število dobitkov po K 200.	1/4 K 10.—	Dobiki placiraj takoj brez odbitka.
	Cena srečke:		Izplačali smo na dobitkih za K 977.280.---	Cena srečke:	
	1/2 K 20.—		Prihodnje žrebanje bo 14. in 15. junija 1916.		
			Izžrebalo se bode 2880 dobitkov v skupnem znesku K 390.000.		
			Srečke prodaja Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani,		
			kot poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije		
			in njene podružnice v Celju, Celoven, Trstu in Splitu.		
					1. razred.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.
Slošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer
Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.
Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15
Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. aprila 1916 K 117.13.1619—,
31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633-922—.

GORCEVA KOLESA
SO PAZLE

NAJBOLJŠA
AGOREC
SPECIJALNA TRGOVINA S
KOLESI in DELI
LJUBLJANA
MARJE TEREZIJE CESTA 14
GOD. SUET. NASP. KOLČAR

Sprejme se takoj deček

ki bi imel veselje do trgovine ter primerno šolsko izobrazbo, star 15—16 let iz Ljubljane ali okolice. Kje, pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 1267. Znamka za odgovor.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravljenih predmetov za vsakdanjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomu zastonj in poštne prosto.

Prva tovarna ur **JAN. KONRAD**
c. in tr. dvorni založnik, Brück št. 1223 (Češko)

Pristne nikeln žepne ure po 4-20 K, 5—K.
V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln budika 2-90 K,
ure s kuharico 7-85 K, ure z nihalom 9—K.
Pošilja se po povzetju. — Neugajajoče se za-
menja ali denar nazaj.

ŠIVILJA

za takoj. — Poizve se pri upravi tega lista,
pod št. 1269

Štambilije

vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Najfinejše
brivske aparate in
režila, bričve, lase-
strižalke
kupite najboljšje in
najcenejše pri
A. Weissberg
Dunaj II.
Untere Donaustr.
23, S. oddelček IV.
Ceniki in engros-
liste trgovcem zast.
Dopisuje se sloven.

Pri epidemijah in vseh naleziljivih boleznih

Mattonijeva je odlično zabra-
njevalno sredstvo

Giesshübler - kiselica

Zaloga v Ljubljani pri gg. Ant. Sara-
bon, Julius Elbert, P. Lassnik.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in
zmlete & K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč
& 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po
50 kg & K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno kisljajo po 48 K & 100 kg z
vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi se-
mena, ječmen, domačo in nemško de-
teljo, graščico. Semensko koruzo za zeleno
krmo dobimo!

Kmetovalci! Proskrbite si od Gospodarske zveze
kajnjita, kalijevo sol, 8% kaljev, 18—20%
mineralni in kostni superfosfat, mešana
gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih
vrečah po 50 kg za K 10— & 100 kg z vrečo
vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče
franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo
mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah
blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih
vrečah po 13-20 K & 100 kg z vrečo vred.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po naj-
ugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene
in druge plevle.

jedelske stroje, motorje, mlatilnice itd.
Polaročajte le pri **Gospodarski Zvezi**.

izbrano se je obneslo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšje
bol oblažajoče mazanje
pri prehladu, reumatizmu, gihtu, inflekciji,
prsti, vratni in bolesti v hrbtu
Dr. Richter-ja
Sidro-Liniment. capici
Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.
Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—
Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetna cesta 6.
Dnevno raspošiljanje.

Na prodaj

je po nizki ceni večji **stavninski prostor**
s zelo ugodno lego ob cesti v sredini
viške župnije. Natančnejša pojasnila
daje župni urad na Viču.

Šartljeva moka „HASIN“

Po velikem trudu se mi je posrečilo doseči zopet
večjo množino šartljeve moka „HASIN“ ter tem
potom obveščam vse svoje cenj. naročnike, da se
bližajo prazniki, in naj nihče ne odlašajo z naročili
na zadnje dni, ker moram izvrševati vsa naročila
po vrsti.

Kakor gotovo vsakemu znano, rabi se 1 zavitek
za en šartelj, ne da bi bilo treba dodati kaj slad-
korja, kvasa itd.

Po pošti se pošilja kot dosedaj najmanj 3 zavitke
po povzetju. En zavitek stane K 1-50; 50 zavitkov
po K 1-40. — Na tisoče priporočilnih pisem vsa-
kemu na razpolago. — Prosimo takojšnjih naročil,
dokler še kaj zaloga.

Razpošiljalnica
Ivan Urek
Ljubljana 4. Mestni trg 13.

Ivan Gričar

Selenburgova ulica 3

Zaloga

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke.

AMERIKANSKI SLOVENEK

je prvi slovenski list v Ame-
riki. — Ustanov. leta 1891. —
Stane 15 K letno. — Izhaja v
torek in petek v lastnem domu.

1006 N. Chicago St., Joliet, Ill. USA.

Cenjenim rojakom in slavnim de-
narnim zavodom priporočamo svoj

BANČNI ODDELEK

za pošiljanje denarja na vse
kraje in izvrševanje vseh to-
zadevnih bančnih poslov. —

Vse naše poslovanje je zjamčeno!

Krapina

-toplice zdravijo: **protin,**
(Hrvatska) **reumo,**
Poročilo in **ishicas.**
prospekt
od direk-
cije gratis.

1089

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna
oprava za 2 osebi
zgotovljena iz tu-
ali inozemskega
oreha ali hrasta z
marmorjem in og-
ledalom

350 K

Zaloga otroških
vozičkov.

Cene
konkurenčne.

Blago solidno.

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Modni salon

Stuchly-Maschke Liubliana

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebnost izbrane

novosti z Dunaja

Priporočila: največjo izbero
klobukov za dame in de-
klke kakor tudi bogato za-
logo žalnih klobukov.

Solidno blago.

Priznana nizke cene.

643

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv,
laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in
stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristne- ga lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše

vrste fačadne barve,

vremensko neizpremen-

ljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

1132

Lake angleške za kočije, lake

za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako
obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine

za žgalno in briljantno

slikanje.

Delavnica za črkoslikarska,
likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.